PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto X. - Štev. 11 (2630) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, sreda 13. januarja 1954 Cena 20 lir

ENAJST LET PO PORAZU FASIZMA ŠE VEDNO VELJA FASISTIČNI DEKRET ŠTEV. 1796 Z DNE 15. OKTOBRA 1925, KI DOLOČA, DA JE NA SODIŠČIH EDINI URADNI JEZIK ITALIJANSKI TER PREDPISUJE GLOBO ZA SODNIKE IN DRUGE SODNE FUNKCIONARJE, V PRIMERU KRŠITVE TEH NORM, SUSPENZIJO ALI CELO ODPUST FUNKCIONARJA.

(Iz govora tov. Dekleve)

ŽE DRUGA RAZPRAVA V OBČINSKEM SVETU O NOVI ŠOLI PRI SV. IVANU

DOKUMENTIRAN ODGOVOR DR. DEKLEVE NA SRAMOTNO ŠOVINISTIČNO GONJO

Kljub dodelitvi novega poslopja v predmestju slovenskim šolam bodo le-te še vedno v neprimernih, iz privatnih stanovanj preurejenih prostorih, brez potrebnih didaktičnih kabinetov in celó z eno učilnico v bivši kuhinji! Medtem pa imajo italijanske srednje šole na razpolago v središču mesta prave palače z vso ustrezno moderno opremo

Demokristjanska skupina v občinskem svetu je ob podpori drugih skupin, ki sestavljajo formalno večino našega občinskega sveta, ostro protestirala proti dodelitvi novega šolskega poslopja pri Sv. Ivanu slovenskim šolam. V resoluciji teh strank je govora o nepravilnem sorazmerju v dodeljevanju slovenskih in italijanskih šol, o krivici proti italijanski šoli, o nedopustnih in nezakonitih dejanjih ZVU, ki je po tolikih letih končno napravila prvo dejanje, katero je slovensko prebivalstvo sprejelo z zadovoljstvom kakor tudi italijansko prebivalstvo, ki nima nacionalističnih predsodkov.

Nastala diskusija mi omogoča proučiti na tem sedežu bodisi posebno vprašanje slovenske šole, kakor tudi splošno vprašanje diskriminacijske politike, ki se še vedno izvaja po zaslugi iredentističnih skupin v škodo slovenskega prebivalstva.

V Trstu ni več nikogar, pa čeprav se ne zanima za vprašanja javnega življenja, ki ne bi vedel, kako je slovensko prebivalstvo zapostavljeno v primeri z italijanskim in slovenski jezik v primeri z italijanskim jezikom, čeprav je bila slovenščina že pod Avstrijo priznana kot uradni jezik, enakopraven z italijanskim. Bila je prav Italija, ki je kljub znanim obljubam, da bo priznala slovenskemu ljudstvu več pravic kot Avstrija, izrinila slovenski jezik iz javnega življenja. Vsi vedo, da je bila slovenščina pod Italijo prepovedana v vseh državnih, pokrajinskih in občinskih uradih, v šolah, na sodiščih in celò na pokopališčih!

To stanje traja žal še danes. Enajst let po porazu fašizma še vedno velja fašistični dekret štev. 1796 z dne 15. oktobra 1925, ki določa, da je na sodiščih edini uradni jezik italijanski ter predpisuje globo za sodnike in druge sodne funkcionarje, v primeru kršitve teh norm, suspenzijo ali celò odpust funkcionarja.

Na ta način pridemo do naravnost paradoksnega in nesmiselnega stanja, da v obravnavah, v katerih so vse stranke, to je sodnik, odvetniki ter tožitelji in obtoženci Slovenci, pa morajo uporabiti tolmača!

Se vedno velja dekret štev. 800 od 29. marca 1923, ki je ukinil uporabo slovenskih krajevnih imen, ki so jih naši kraji nosili mnogo stoletij, ter jih nadomestil z izumetničenimi imeni, ki so bila često smešna in ki nimajo nic skupnega z zgodovinskimi izročili teh krajev.

Ta dva in drugi zakoni še vedno veljajo, čeprav določa mirovna pogodba, da je slovenščina enakopravna z italijanščino kot uradni jezik področja.

To so resna dejstva in so sramota, zlasti, če upoštevamo borbo slovenskega prebivalstva skupno z italijanskimi demokrati. To je sramota spričo skupnih žrtev, da bi se izbrisali sledovi fašizma ter se ustvarili enakopravni in pravični odnosi med tu živečim prebivalstvom.

Zato je nesmiselno, da moramo danes, ko se narodi bore za rešitev družbenih in gospodarskih vprašanj življenjske važnosti, obravnavati take argumente.

Kdo izmed vas, gospodje, ki se proglašate za demokrate in antifašiste ter pravite da zagovarjate pomirjenje med obema narodoma, je kdaj dvignil svoj glas in zahteval, da se ukine fašistična zakonodaja ter da bi slovensko ljudstvo upravljali po demokratičnih načelih?

Kdo izmed vas je kdaj zahteval, naj se slovenskemu prebivalstvu priznajo narodnostne pravice, ki mu pritičejo?

Ni dovolj, da veljajo še vedno vsi zakoni, ki jih je izdal fašizem za raznarodovanje slovenskega življa, marveč so Slovenci izključeni tudi iz vseh organov javne uprave. Slovenci bi morali imeti pravico do lastnih predstavnikov v osrednjih upravnih organih. Kakšna pa je stvarnost?

Danes ni nobenega predstavnika slovenskega prebivalstva v pokrajinskem odposlanstvu, v conskem svetu, v ustanovi industrijskega pristanišča v Zavljah, v centru za gospodarski razvoj, v ustanovi za turizem, v ustanovi tržaškega velesejma in v mnogih podobnih ustanovah. To velja tudi za vse komisije, ki jih je ustanovila ZVU, z gospodarskimi in družbenimi nalogami.

Kdo je protestiral proti dejstvu, da ni bil noben slovenski element vključen v omenjene organe in ustanove? Nihče!

Krivice, ki so jih utrpeli Slovenci, zajemajo tudi drugo življenjsko važna področja. Med temi, je na primer ogromna škoda, ki jo je povzročil fašizem slovenskemu gospodarstvu, kakor prisilna ukinitev kreditnih ustanov in drugih številnih, gospodarskih dejavnosti, za kar še ni bila povrnjena škoda. Fašistični dekret od 16. aprila 1941., s katerim so prisilno likvidirali Tržaško posojilnico in hranilnico, še ni bil razveljavljen. Njegove škodljive posledice še vedno trajajo, kajti ničesar še niso storili, da bi se povrnilo premoženje, ki ga ima še vedno v lasti «Cassa di Risparmio», kakor tudi še niso ničesar storili, da bi se obnovila omenjena slovenska kreditna ustanova. Nasprotno, zaradi nasprotovanja banke «Banca d'Italia» v Trstu, ni bila dovoljena ustanovitev niti navadne kmetijske in obrtne kreditne zadruge z motivacijo, da v Trstu že obstajajo take ustanove.

Kako more po vsem tem in tudi ne glede na druga nešteta preganjanja, ki so jih utrpeli Slovenci, kakor aretacije, konfinacije, obsodbe pred izrednim in drugimi sodišči, še kdo govoriti o privilegiranem položaju slovenskega prebivalstva samo zaradi dodelitve enega šolskega poslopja, ko vsi dobro vedo, da je italijanski iredentizem vedno ostro nasprotoval slovenski šoli, in sicer še preden je Italija zasedla to ozemlje, tista Italija, ki je leta 1923 dekretirala popolno ukinitev vseh slovenskih šol ter odvzela 50 tisoč slovenskim in hrvaškim otrokom pouk v njihovi materinščini, da bi dosegla to, kar je sam Ruggero Timeus zapisal v svojih *«Političnih spisih»*, to je, da *«so bili slovenski otroci vedno prisiljeni obiskovati občinske osnovne šole, iz katerih so prihajali popolnoma poitalijančeni»*.

On je tedanjim socialistom očital: «Kakor se zdi, ni bilo to asimilacijsko delovanje ki je edino ohranilo italijanstvo Trsta nikoli prijetno internacionalističnemu s u naših socialistov». Mimogrede povedano, ni ta trditev popolnoma točna, kajti socialistični občinski svetovalci, in sicer dr. Puecher, dr. Senigalia in Cerniutz so leta 1911. v tržaškem občinskem svetu glasovali za pomoč «Legi Nazionale», medtem ko so odrekli svoj glas za pomoč Cirilmetodovi družbi o kateri je sam Ascoli v brošuri *«Spomin na VII. kongres «Lege Nazionale»* v Arco - 1900» napisal, da ta družba ne zahteva drugega, kot da se Slovenci čutijo Slovence.

Ko se govori o krivicah v škodo italijanske šole, bi morali vedno upoštevati, da je slovenska šola še vedno podvržena upravi italijanskih funkcionarjev, ki ovirajo njen razvoj. Zaman so bile zahteve slovenskega prebivalstva, ki so bile predložene tudi v tej dvorani, po upravni avtonomiji slovenskega šolstva, kar bi se moralo dogajati po načelih pravičnosti in enakopravnosti.

Slovenska šola ima še vedno začasen značaj; še ni sistematizirana.

Slovenski šolniki nimajo stalnosti. Nimajo niti možnosti, da bi to stalnost dosegli, zaradi česar so prikrajšani pri gospodarskih in socialnih pravicah. To je velika krivica proti slovenskemu šolstvu

Toda nihče se ni zganil, nihče ni protestiral, nihče noče priznati, da je to krivično za slovensko prebivalstvo in da je treba to krivico odstraniti.

Menim, da je tudi krivično in nesmiselno, do so v komisiji za odobritev šolskih učbenikov v slovenščini tudi italijanski profesorji, ki niti ne poznajo slovenskega jezika. Tudi zaradi tega že leto dni ni bila tiskana nobena slovenska knjiga, čeprav primanjkujejo in čeprav so bili krediti za to odobreni ter so tudi zapadli. To je prava sabotaža v škodo razvoja slovenske šole, v škodo pouka slovenskih učencev.

Kot sem že dejal, je dodelitev omenjenega poslopja sprostila v občinskem svetu kakor tudi v delu tiska nesmiselno in neupravičeno gonjo, ki ne more doseči drugega cilja kot zaostritev odnosov med Slovenci in Italijani v škodo obojih.

Odkar je bilo obnovljeno slovensko šolstvo, so se morali Slovenci boriti, da bi dobili šolsko poslopje, ki bi lahko vsaj delno zadostilo nujnim potrebam šole. Ko je ZVU ugotovila upravičenost te zahteve, se je končno odločila, da odobri poseben kredit za gradnjo šolskega poslopja za izključno kritje potreb slovenskega šolstva. V tem smislu so funkcionarji ZVU večkrat dali zagotovila predstavnikom sloven-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Amintore Fanfani določen za sestavo nove vlade v Italiji

Predsednik republike Einaudi je najprej ponudil mandat Pelli, ki pa ga je odklonil, češ da ne bi imel „tople podpore" krščanske demokracije

(Od našega dopisnika)

RIM, 12. — Predsednik italijanske republike Luigi Einaudi je končno po sedmih dneh krize Pellove vlade danes dopoldne poveril mandat za sestavo nove vlade demokristjanskemu prvaku Amintoru Fanfaniju. Pred tem je ponudil mandat Pelli, ki pa je izjavil, da mandata ni sprejel, ker ni bil za mandatorja določen «tudi s strani vodstev obeh parlamentarnih skupin krščanske demokracije, na katero se mora vsaka vlada oslanjati, če hoče računati na toplo podporo».

Amintore Fanfani pa je izjavil, da je mandat za sestavo vlade sprejel «po tradicionalni formuli» z rezervo. Dodal je še, da bo proučil vprašanje v luči «predvsem nacionalnih interesov in v luči programa krščanske demokracije ter pripravljenosti raznih parlamentarnih skupin kakor tudi upoštevajoč kakovost in količino svojih sil».

Popoldne je Fanfani obiskal predsednika poslanske zbornice Gronchija in predsednika senata Merzagoro. Za jutri napovedujejo, da bo začel posvetovanja ob 9.30 zjutraj s predsedniki parlamentarnih skupin obeh domov parlamenta

Medtem se je sestalo vodstvo krščanske demokracije pod predsedstvom De Gasperija in ob navzočnosti Fanfanija. Vodstvo je sprejelo resolucijo, v kateri se zahvaljuje Pelli za «izvršeno delo v interesu države», želi dobrodošlico Fanfaniju ter «se enkrat poudarja voljo stranke, da uresniči, danes bolj kot kdaj koli program svobode, solidarnosti in socialnega napredka». Kakor vidimo zelo lepe besede, ki pa verjetno Fanfaniju ne bodo mnogo koristile pri sestavljanju vlade. Kakor smo namreč že včeraj poročali, je položaj zelo težaven in je prav zaradi tega Einaudi odložil določitev mandatorja za več kot en dan. Preden je poklical Pello je Einaudi sprejel predsednike demokrščanskih parlamentarnih skupin Alda Mora in Stanislava Ceschija. No, govori in piše pa se, da je posebno dostikrat sprejel v zadnjih dveh dneh sekretarja liberalne stranke Villabruno, kar pa ni samo v zvezi z dejstvom, da je tudi Einaudi pripadnik — vsaj bivši — liberalne stranke, temveč tudi z dejstvom, da pripisujejo liberalni stranki v tej krizi posebno vlogo. Villabruna se je sestajal v teh dneh tudi s Saragatom in Nennijem in s celo vrsto drugih politikov. Zdi se, da je Villabruna s svoje strani forsiral Piccionija namesto Fanfanija, medtem ko je Saragat predlagal Gronchija, za katerega misli, da bi lahko uresničil skupni program «vseh levic». V tem vidijo nekateri vzrok, da je svojo odločitev Einaudi odložil.

AMINTORE FANFANI

Drugi pa trdijo, da je bil vzrok odložitve kominformistični voditelj sindikatov CGIL Di Vittorio, ki je v nedeljo v Pisi izjavil, da sprejme program zahtev, ki sta jih postavila Saragat v imenu PSDI in demokristjan Pastore v imenu sindikatov CISL. Di Vittorio je izjavil, da bi se na podlagi tega programa dalo sestaviti vlado, ki bi jo podpirali levičarski sindikati, v katerih je včlanjenih nad 6 milijonov delavcev, kar je morda bila tudi za Einaudija precej važna postavka. Tudi kominformisti so namreč za Gronchija kot novega predsednika vlade. Toda med pogoji, ki jih je postavil Di Vittorio je tudi zahteva, naj bi v vladni program ne vključili ratifikacijo evropske obrambne skupnosti in zdi se, da prav zaradi tega Einaudi Gronchiju ni zaupal mandata, čeprav bi ob podpori levice lahko dobil solidnejšo večino kot Fanfani.

Zato tudi večina tako imenovanega «velikega tiska» precej solidarno poudarja, da je edini pogoj za mogočo vladno trdnost, enakost in odločnost krščanske demokracije. Zapaženo pa je pri tem, da milanski «Corriere della Sera» nenadoma odklanja morebitno podporo bodoči vladi s strani monarhistov. Saragatova «Giustizia» trdi, da je kritična točka sedanjega stanja v zadržanju krščanske demokracije in Nennijeve PSI. Medtem ko prva komaj omenja, da bi se «napotila po poti, ki jo nakazuje njena levica in njene sindikati (Pastore)» pa se zdi, da je «PSI negotova pri izberi svoje poti». Turinska «Stampa» pa poudarja, da je pomiritev med posameznimi strujami krščanske demokracije tisto, kar je najtežje in od česar ni odvisna samo rešitev sedanje krize, temveč tudi učinkovitost bodoče parlamentarne večine, stabilnost katere koli vlade, ki bo sestavljena v sporazumu z ostalimi strankami. Nennijev «Avanti» pa piše, da dejstva dokazujejo, da «interklasicizem» in verski značaj nic ne pomagajo pri enotnosti neke stranke, ki kljub temu kaže znake vitalnosti, kakršne so na primer sedanje reakcije na bazi DC spričo državnih vprašanj.

Glasilo Katoliške akcije «Il Quotidiano» prav tako kot «La Stampa» opozarja krščansko demokracijo, naj bo strnjena, kajti v nasprotnem primeru, v primeru negotovosti, se bodo učvrstili vsi nasprotniki iz igre, ki je «igra italijanske demokracije». A. P.

Spomenica FLRJ o diskriminaciji proti tržaškim Slovencem

TRST, 12. — Ansa poroča, da je Gospodarska delegacija FLRJ v Trstu razdelila v teh dneh predstavnikom tujih držav v coni A izvode «Spomenice», ki jo je jugoslovanska vlada pred kratkim poslala Organizaciji Združenih narodov o diskriminacijskih postopkih na škodo slovenskega življa v angloameriški coni STO s strani ZVU.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Stroga rezerviranost o razgovorih z zahodnimi predstavniki

Posredovanje zaradi omejitve dvojezičnih šol na Koroškem

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 12. — V Beogradu je bila danes uradno potrjena vest, da bo maršal Tito v prvi polovici letošnjega leta na povabilo predsednika turške republike Bajara obiskal Turčijo.

Prav tako je uradni zastopnik jugoslovanskega državnega tajništva za zunanje zadeve izjavil, da bo Jugoslavijako bo dobila predlog glavnega tajnika OZN za sklicanje izrednega zasedanja glavne skupščine o korejskem vprašanju, podprla predlog predsednice gospe Pandit.

Naš dopisnik je nadalje zvedel, da je jugoslovanska vlada na prijateljski način intervenirala pri avstrijski vladi proti načrtu omejitve dvojezičnih šol na Koroškem. V Beogradu upajo, da bodo dunajski krogi to prijateljsko opozorilo Beograda pravilno razumeli in dali Slovencem njihove pravice do slovenske šole.

O drugih aktualnih vprašanjih pa naš dopisnik na žalost ni mogel dobiti nikakih konkretnih in določnejših informacij. Uradni zastopniki v Beogradu so namreč zelo rezervirani v zvezi z dvakratnim sestankom jugoslovanskega državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popoviča z diplomatskimi zastopniki ZDA in Velike Britanije. Diskretnost je tako stroga, da ni bilo mogoče ugotoviti niti na čigavo pobudo je prišlo do omenjenih sestankov. V novinarskih krogih v Beogradu pa vlada prepričanje, da je bil predmet sestankov tržaško vprašanje.

Jugoslovanske patrolne ladje so v zadnjih dneh privedle v Sibenik tri italijanske ribiške čolne, ki so brez dovoljenja ribarili v jugoslovanskih teritorialnih vodah v okolici šibeniških otokov. Zajeti italijanski čolni bodo lahko odpluli, takoj ko bodo plačali kazen, ki jo predvideva zakon. Nekatere od zajetih čolnov so že večkrat zalotili, da nezakonito lovijo v jugoslovanskih teritorialnih vodah.

Trgovinski odnosi med FLRJ in Grčijo

ATENE, 12. — Grški poluradni list «Messager d'Athene» objavlja danes komentar o trgovinskih odnosih med Grčijo in Jugoslavijo in poudarja, da je Grčija pri jugoslovanskem uvozu zdaj na sedmem mestu, medtem ko je bila pred vojno šele na desetem. Izboljšala se je tudi struktura trgovinske izmenjave med obema državama. Zdi se, da bo tak pozitiven razvoj trgovinskih stikov brez dvoma prispeval k okrepitvi vezi, ki že družijo tri države članice balkanskega pakta.

Zahodno zagotovilo Avstriji

DUNAJ, 12. — ZDA, Velika Britanija in Francija so danes zagotovile Avstriji, da bo podprle njeno željo za sklenitev državne pogodbe na berlinski konferenci.

To so se tri zahodne vlade obvezale v enakih notah, ki so bile izročene avstrijski vladi in ki predstavljajo odgovor na avstrijsko noto, s katero je avstrijska vlada zahtevala, naj se na berlinski konferenci da prednost avstrijskemu vprašanju. Nekateri avstrijski vladni funkcionarji so izjavili, da niso dobili še nobenega odgovora od sovjetske vlade

V zvezi z včerajšnjim sestankom štirih poveljnikov v Berlinu je danes neki zahodni predstavnik izjavil, da se še niso mogli sporazumeti o sedežu konference in o drugih tehničnih vprašanjih. Štirje poveljniki so se danes ponovno sestali. Sestanek je trajal enajst ur, toda na njem ni bil dosežen noben sporazum.

Danes na Dunaju konferenca o žel. tarifah Trst - Avstrija

DUNAJ, 12. - Jutri se bo začela na Dunaju konferenca o tarifah «Železniške zveze Avstrija - Trst». Konferenca bo trajala do 16. t. m. in na njej bodo sodelovali poleg predstavnikov železnic STO še predstavniki Jugoslavije, Avstrije in Italije. Kot posvetovalci bodo navzoči tudi delegati «Železniške družbe Donava - Sava - Jadran» in predstavniki pristaniških ter pomorskih tržaških krogov.

Glavni predmet razgovora bo vprašanje obnove sporazumov, katerih rok je potekel 31. decembra 1953 za tarifno koordinacijo železniškega blagovnega prometa med Avstrijo in lukama Trst in Reka. Razen tega bodo razpravljali o povišanju tarif, ki je že v veljavi od 10. decembra 1953 v Italiji za direktni blagovni promet med Avstrijo in Trstom. Ob tej priložnosti bo potrebno urediti tudi bodoči razvoj blagovnega prometa med Avstrijo in jadranskimi lukami.

DULLES O NOVI SMERI ameriške zunanje politike

Izjavil je, da ZDA ne bodo pristale na delitev sveta na vplivna področja
Nova vojaška strategija - Trgovina namesto stalne pomoči drugim državam

NEW YORK, 12. — Ameriški državni tajnik Foster Dulles je danes govoril v New Yorku pred «svetom za zunanje zadeve». V svojem govoru je Dulles med drugim izjavil, da ZDA ne bodo podvzele takih diplomatskih pobud, ki bi se zdele, «da odobravajo zasužnjenje drugih narodov». Dodal je, da ameriška vlada ne bo nikoli «skušala doseči iluzorno varnost s takim trgovanjem».

Govoril je nato o pogajanjih, ki so se začela s sovjetskimi predstavniki v zvezi z Eisenhowerjevimi predlogi o atomski energiji. Dejal je, da je začel s sovjetsko vlado včeraj «razgovore o postopku». V zvezi z berlinsko konferenco je Dulles izrazil upanje, da bodo Rusi, kar se tiče združitve Nemčije in avstrijskega vprašanja prišli v Berlin s prav tako dobro voljo kakor zahodne države.

Zagotovil je nato, da ZDA niso opustile svojih prizadevanj za sklicanje konference o združitvi Koreje in o umiku tujih čet s tega polotoka

«ZDA — je nadaljeval Dulles — ne bodo nikoli pristale na načrt za razdelitev sveta na vplivna področja», ter je dodal: «Lahko smo gotovi, da je v Sovjetski zvezi na vidiku tihi dokaz sile med vsemogočnimi voditelji in množico človeških bitij.» Pripomnil je, da voditelji sedaj obljubljajo izboljšanje življenjske ravni.

V zvezi z ameriško zunanjo politiko med «mrzlo vojno» je Dulles izjavil, da je prejšnja demokratična uprava podvzela nekatere «zelo dobre ukrepe» kakor n. pr. sklep o pomoči Grčiji in Turčiji, program za evropsko obnovo, odpor proti berlinski blokadi ter odpor proti napadu na Korejo. Dodal je, da je ameriška zunanja politika obstajala v skupnosti «nujnih ukrepov, ki jih je nalagal sovražnik». Tako je bilo v zvezi s Korejo in z gospodarko pomočjo Evropi. «Vendar — je nadaljeval Dulles — ne predstavljajo nujnostni ukrepi naj bo njihovo opravičilo, kakršno koli, «dobre stalne politike». Ti ukrepi predstavljajo precejšnja bremena, so površni in priznavajo, da ima sovražnik pobudo. Sovjeti — je dodal — pripravljajo svoje načrte za to, kar oni imenujejo celotno zgodovinsko razdobje, in mi bi morali delati enako.»

Nato je Dulles poudaril, da je postalo potrebno spremeniti ameriško zunanjo politiko in da je Eisenhowerjeva uprava odločena to spremembo izvršiti. V ta namen je navedel sledeči dve načeli: «V prvi vrsti ni dobra vojaška strategija stalno vezati ameriške kopne sile v Aziji v takem številu, da ni razpoložljiva nobena strateška rezerva. Z druge strani pa ni dobro politično gospodarstvo in dobra zunanja politika stalno pomagati drugim državam, ker to povzroča v dolgem razdobju užaljenost in hvaležnost v enaki meri.»

Govoril je nato o kolektivni varnosti. Ta bo lahko bolj učinkovita «če se bo bolj upoštevala možnost, še prej odvzeti pogum napadalcu in dajati manj važnosti krajevnim obrambnim sposobnostim». S tem v zvezi je dodal: «Napadalec mora vedeti, da ne bo vedno mogel vsiliti pogojev borbe, ki so njemu bolj primerni, ker bi tak napadalec, ki bi razpolagal z velikim številom efektivnih čet in bi bil prepričan, da se bo odpor izvršil samo s kopnimi silami, lahko napadel na tistem sektorju, kjer bi bila njegova nadmoč odločilna.»

Zato je sedanja uprava sklenila «dajati bistveno važnost večji zmožnosti represalij, ki naj omogoči takojšnji odgovor s sredstvi in na kraju, ki jih bomo mi izbrali».

Ta odločitev se odraža v ameriški zunanji politiki, kar dokazuje tudi sklep držav, ki so poslale svoje čete na Korejo, da odgovor na morebitni nov napad ne bo omejen samo na Korejo. Nato je Dulles opozoril na svojo izjavo, da bi bile v primeru kitajske intervencije v Indokini posledice zelo resne in se ne bi omejile na Indokino.

Govoril je zatem o NATO in dejal, da dolgoročni načrti te organizacije upoštevajo sedaj gospodarske možnosti njenih članov in da je bilo atlantsko zavezništvo zaradi nujnosti ustvarjeno, še preden so razpolagali s trdno osnovo.

Izrekel je nato upanje, da bo pogodba o obrambni skupnosti kmalu ratificirana, in je dodal, da se Evropa ne more učinkovito braniti, ne da bi se branila Zahodna Nemčija, in ta se ne more braniti brez pomoči Nemcev. Poudaril je važnost, ki jo ZDA pripisujejo uresničenju evropske obrambne skupnosti in tudi politične skupnosti, ter je izrekel upanje, da bodo premagane težave, ki se še postavljajo za izvedbo francosko-nemške enotnosti.

V zvezi s pomočjo tujini je Dulles poudaril, da so «trgovinske izmenjave, razširitev trgovine in dotok naročil mnogo bolj zdrava sredstva kakor ameriška brezplačna pomoč».

Glede «strateških rezerv», kjer tamkajšnje vlade ne morejo vzdrževati svojih čet brez ameriške finančne pomoči, je Dulles izjavil, da se bo ameriška vlada ravnala po mnenju svojih vojaških svetovalcev. Omenil je primer Indokine.

SOCIALIST LE TROQUER predsednik francoske skupščine

Za predsednika republiškega sveta je bil ponovno izvoljen radikal Gaston Monnerville, za predsednika gospodarskega sveta pa sindikalist Leon Jouhaux

PARIZ, 12. — Socialist André Le Troquer je bil izvoljen za predsednika francoske narodne skupščine. Zanj je glasovalo 300 poslancev, medtem ko je za demokristjanskega kandidata Pflimlina glasovalo 251 poslancev. Za Le Troquera so glasovali razen socialistov še kominformisti, del radikalov in del goličistov. Le Troquer je bil do sedaj podpredsednik skupščine.

Za izvolitev predsednika je bilo potrebno trikratno glasovanje, medtem ko je bil za predsednika republiškega sveta (senata) ponovno izvoljen dosedanji predsednik radikal Gaston Monnerville že pri prvem glasovanju s 180 glasovi.

Pred glasovanjem v narodni skupščini je govoril dekan, 85-letni kominformistični poslanec Marcel Cachin, ki je poudarjal vrline francoskega delovnega ljudstva. Dalje je izjavil, da je francosko ljudstvo zaskrbljeno zaradi naraščanja vojaških izdatkov medtem ko se življenjski pogoji slabšajo. Poudaril je, da je francosko ljudstvo zadovoljno zaradi sklicanja berlinske konference ter je nato kritiziral načrt o obrambni skupnosti ter poveličeval francosko-sovjetsko prijateljstvo. Na koncu je ob protestu centra in desnice izjavil, da se vojna v Indokini lahko konča s pogajanji za premirje, kakor na Koreji.

Sledilo je prvo glasovanje, ki je dalo sledeči rezultat: Demokristjan Pflimlin 171 glasov, Le Troquer 130, Marcel Prelot (bivši golist) 93, Marcel Cachin (kominformist) 89, Jules Julien (radikal) 80. Ker je za prvi dve glasovanji potrebna absolutna večina, in te ni dosegel noben kandidat, se je moralo glasovanje ponoviti. Toda tudi pri drugem glasovanju ni noben kandidat dobil potrebne večine. Le Troquer je dobil 273 glasov, Pflimlin 217, Godin (golist) 29, drugi kandidati 42.

Pri tretjem glasovanju, za katero zadostuje relativna večina, je bil s 300 glasovi izvoljen socialist Le Troquer.

Ko je dekan skupščine Marcel Cachin sporočil izid glasovanja, je Le Troquer ob ploskanju poslancev zasedel predsedniško mesto. Obrnil se je najprej proti Cachinu in omenil, da je bil pred letom 1920 skupno z njim v isti stranki ter je nato sporočil da bo imel priložnostni govor v četrtek. Nato je ob navdušenem ploskanju vseh poslancev izrekel pozdrav za dosedanjega predsednika Herriota in poudaril, da bi bilo Herriotovo mesto še vedno v skupščini, če ga ne bi mučila bolezen. Predlagal je, naj se mu podeli naslov častnega predsednika narodne skupščine Seja je bila zaključena opolnoči.

Le Troquer je socialistični poslanec za Pariz od leta 1936 in občinski svetovalec od leta 1919. Udeležil se je prve svetovne vojne; bil je ranjen in je zgubil desno roko. Bil je tudi odlikovan. Leta 1940 se je izrekel proti francosko-nemškim pogajanjem za premirje in je branil Leona Bluma ko je višijska vlada uprizorila proces proti voditeljem III. republike. Sodeloval je pri tajni obnovitvi socialistične stranke in je postal predsednik izvršnega odbora stranke. Ker ga je gestapo iskala, je zbežal v Anglijo in nato v Alžir. Vrnil se je v Francijo 25 avgusta 1944 z divizijo Clerc skupno z generalom De Gaulleom.

Po osvoboditvi je bil Le Troquer član posvetovalne skupščine in ustavodajnih skupščin ter je bil leta 1946 zopet izvoljen za poslanca v Parizu. Julija 1951 je bil izvoljen za podpredsednika skupščine in je to mesto obdržal do zadnjega zasedanja ter je predsedoval tudi kongresu v Versaillesu. Bil je zunanji minister v Gouinovi vladi in obrambni minister v Blumovi vladi leta 1946. Sedaj ima Le Troquer 70 let in je odlikovan tudi s svetinjo odporniškega gibanja.

Gaston Monnerville, ki je bil zopet izvoljen za predsednika republiškega sveta, se je rodil v Cayenni (francoska Gvajana) pred 56 leti. Promoviran je bil za doktorja prava v Toulousu. Prvikrat je bil izvoljen za poslanca leta 1932 Bil je aktiven član odporniškega gibanja med nemško zasedbo.

O primeru M. Djilasa bo CK ZKJ razpravljal 16.t.m.

BEOGRAD, 12. — Izvršni odbor centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je na svoji današnji seji sklenil, da bo sestanek plenuma centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije 16. januarja ob 17. uri. Na dnevnem redu je diskusija o primeru tov. Milovana Djilasa.

PLAZOVI V AVSTRIJI IN ŠVICI SEJEJO SMRT IN RAZDEJANJE

Nad 200 mrtvih in pogrešanih - Poginilo je tudi več glav živine in uničenih je bilo mnogo hiš - Velik plaz v Avstriji zajezil reko in vsej okolici grozi poplava - Ameriški helikopterji za spuščanje živil in zdravil - V Kanadi 47 pod ničlo - 60 mrtvih zaradi snežnega viharja v ZDA

Stevilni plazovi, ki so se v zadnjih 24 urah utrgali v Avstriji in Švici, so do sedaj terjali zelo visoko število žrtev. Stevilo mrtvih in pogrešanih presega 200. Največji plaz je v Avstriji prigrmel na malo železniško postajo v Dalasu. Plaz je bil širok 200 metrov, vlekel je s seboj ogromne skale in je popolnoma zasul malo postajo. Železniške vagone je plaz povlekel za več metrov s seboj. Ni še znano točno število žrtev. Na vek krajih Avstrije je železniški promet prekinjen, zlasti pa je prizadeta proga v Arlbergu. Iz Innsbrucka javljajo, da je tam še vedno velika nevarnost plazov ker temperatura še dalje raste na področjih nad tisoč metrov višine. Medtem pa je v tirolskih hribih znova močno snežilo. Samo na glavno železniško progo iz Avstrije v Svico je včeraj prihrumelo okoli 40 večjih plazov.

V Avstriji so štiri zasedbene oblasti sporočile, da so odobrile načrt za rekrutacijo in vežbanje padalcev, ki jih bodo uporabili pri reševanju ponesrečencev v goratih predelih.

Včeraj pa sta nad vas Blons v Vorarlbergu prihrumela dva ogromna plazova, ki sta pokopala pod seboj 23 hiš. Pogrešajo 50 oseb. V neki drugi vas, v Vorarlbergu je bilo ubitih 9 oseb, drugih 9 pa pogrešajo. Iz drugih krajev Zahodne Avstrije poročajo, da manjkajo vesti o približno 70 osebah, ki so jih zasuli plazovi.

V Blons so prišle reševalne skupine, ki so začele odkopavati sneg. Položaj je bolj resen tudi zaradi tega, ker je sneg zajezil krajevno reko in grozi nevarnost, da nastane veliko jezero, iz katerega bi se pozneje ulila ogromna količina vode v dolino.

Zvečer je postal položaj še resnejši, ker so plazovi, ki so nakopičili za 30 metrov visoko snega, zajezili reko Lutz, tako da se voda ne more odtekati. Reševalne skupine mrzlično delajo ob luči bakel in skušajo razstreliti ogromen snežni jez, še preden bi voda poplavila vso dolino. Izdan je bil ukaz, naj se izpraznijo vsa stanovanja ob reki. Radio poziva vsake pol ure, naj se vsi moški, ki so prosti, javijo prostovoljno v reševalne skupine.

Po zadnjih informacijah, ki pa še niso povsem gotove, je v avstrijskih Alpah zgubilo v zadnjih 24 urah najmanj 31 oseb življenje. Drugih 150 pa jih pogrešajo. Več plazov se je utrgalo tudi v zahodnih predelih Avstrije.

Na poziv župana v Innsbrucku je vrhovni poveljnik ameriških čet v Avstriji general Arnold sporočil, da bodo helikopterji ameriških sil sodelovali pri reševalni akciji ter bodo odmetavali živila in zdravila na izoliranih področjih.

O številnih plazovih poročajo tudi iz Svice. V kantonu Glaris je plaz porušil eno hišo in dva hleva ter pokril več glav živine. Veliko škodo je sneg povzročil v vseh kantonih. Nocoj je prihrumel ogromen plaz v vas Unter Valzeina v Praetigau ter uničil tri hleve in poškodoval tri hiše. Druge tri hiše so bile porušene v Gastlosenu, deloma pa je bil porušen hotel «Golderli» blizu Kienthala. Mnogo plazov je prihrumelo tudi v vas Bellegarde, ki je popolnoma izolirana. Uničenih ali poškodovanih je bilo 29 hiš.

Do 21. ure zvečer so v Švici ugotovili, da je zaradi včerajšnjih in današnjih plazov zgubilo življenje 16 oseb, 12 jih je bilo hudo ranjenih, 4 pogrešajo in 80 jih je brez strehe. Razen tega je poginilo 54 glav živine in uničenih je bilo več hlevov in shramb.

Tudi v Bavarskih Alpah v Nemčiji se je utrgalo mnogo plazov. Tri osebe so zgubile življenje.

Več plazov je prekinilo cestni in železniški promet tudi v Južni Tirolski v Italiji.

Iz Francije javljajo, da v zgornjih Vogezih še vedno divja snežna nevihta. Včeraj je velik plaz prekinil promet na cesti Colmar - Gerardmer.

O izredno hudem mrazu pa poročajo iz Kanade. V kraju Armostrong v Severozahodnem Ontarju je temperatura padla na 47 stopinji pod ničlo. Hud mraz je še vedno tudi v Montrealu in Quebecu, kjer je bilo danes ponoči 30 pod ničlo.

Danes popoldne je končno prenehal snežni vihar, ki je od nedelje divjal nad severnovzhodnimi deli ameriške federacije Vihar je povzročil smrt nad 60 ljudi.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1943 na tržaških ulicah padel zadet od fašistične krogle, borec Jožko Udovič - Nino.

TRŽAŠKI DNEVNIK

DANES, sreda 13. januarja
Veronika, Bogomir

Sonce vzide ob 7.43 in zatone ob 16.44. Dolžina dneva 9.01. Luna vzide ob 11.38 in zatone ob 2.02.
JUTRI, četrtek 14. januarja
Feliks, Neda

S SINOČNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

JALOVI IN PONIGLAVI IZGOVORI razpihovalcev narodnostne mržnje

Običajna večina je izglasovala resolucijo, ki jo je na zadnji seji predložil demokristjan Gregoretti in s katero bi radi spravili slovenske dijake iz novega šolskega poslopja pri Sv. Ivanu

Na včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta so italijanske stranke vnovič dokazale, da se niso niti najmanj otresle šovinizma in pokazale, kako bi ravnali s Slovenci, če bi imela Italija Trst zopet dokončno v rokah. Vsa izredno dolga seja, ki se je končala šele okrog 23. ure, je bila namreč posvečena protestu tako imenovane «večine» občinskega sveta proti dodelitvi novega šolskega poslopja pri Sv. Ivanu slovenskim srednjim šolam. Borih 24 razredov, katere naj bi dobili Slovenci, je šlo predstavnikom italijanskega nacionalizma tako na živce, da so zato porabili celo sejo in končno izglasovali resolucijo, ki zahteva ukinitev tega odloka.

Prvi je spregovoril na včerajšnji seji svetovalec Ljudske fronte dr. Dekleva, katerega govor prinašamo na drugem mestu. Argumenti tov. Dekleve so zadeli v živo, saj so bili tudi najstrupenejši svetovalci večine prisiljeni priznati točnost številnih postavk Dekleve in se je skoro vsa diskusija, zlasti pa sklepne besede predstavnikov raznih strank, vrtele okrog trditev tov. Dekleve.

Drugi govornik, indipendentist Belihar, je nato na osnovi podatkov občinskega odbornika ugotovil, da je sklep gen. Wintertona o dodelitvi novega poslopja zakonit, saj je bila šola zgrajena prav v ta namen. Hkrati pa je tudi govoril o res težkem stanju slovenskih srednjih šol, saj se je lahko sam v zadnjih dneh prepričal, da ima poslopje, kjer so sedaj slovenske srednje šole, le 2 stranišči za nad 600 učencev.

Pogassi (kominformist) je zelo na dolgo govoril o angleški in avstrijski politiki: «Divide et impera», o stanju v coni «B», kjer naj ne bi bilo po njegovih trditvah od 400 italijanskih učiteljev niti enega več!, in na koncu je moral priznati, da je slovenska šola v Trstu zapostavljena, ter da je dodelitev novega poslopja slovenskim učencem pravična. V tem smislu je tudi predložil resolucijo, ki zahteva: 1. dodelitev potrebnih sredstev za zgraditev moderne slovenske šole v središču mesta in 2. da bi do dograditve novega šolskega poslopja bile slovenske srednje šole nameščene v novem šolskem poslopju pri Sv. Ivanu.

Paladin (PSVG) je imel dolg patetičen govor o stanju v coni «B» in o «kršitvah» načel ustanovne listine Združenih narodov; niti besede pa o konkretnem vprašanju slovenske šole. Podoben je bil tudi govor svetovalca Teinerja (PSI), ki je najprej ugotovil, da je slovenska šola privilegirana, nato pa se spustil v dolg in žolčen napad na gen. Wintertona. Po njegovem je general hotel s tem ukrepom ponovno razvneti sovraštvo med Slovenci in Italijani in menda celo doseči novo prelivanje krvi «General je namreč zavohal 7. novembra kri».

Adv. Agneletto (SDZ) je opisal žalostni položaj slovenskih srednjih šol, medtem ko so italijanske v pravih modernih palačah. Po zanesljivih virih so bili fondi za zgraditev nove šole odobreni v Rimu na sestanku mešane komisije, kjer so soodločali tudi predstavniki italijanske vlade in so takrat te fonde izrecno namenili za zgraditev slovenske srednje šole. Tak ukrep je bil logičen, saj niso niti ene novo zgrajene šole v Trstu dodelili Slovencem in so vse dobile italijanske šole.

Svetovalka Gruber-Benco je bila prisiljena ugotoviti žalostno stanje na slovenskih srednjih šolah in je izjavila, da se je v zadnjih dneh pozanimala za položaj na kraju samem in ugotovila, da so slovenske srednje šole absolutno neprimerne in ne morejo izvrševati svojih nalog.

Šola pri Sv. Ivanu je bila tudi po njenih podatkih zgrajena izključno za Slovence in je tako odločila že mešana komisija v Rimu. Vendar je tudi Bencova na koncu zahtevala, da bi v skupni resoluciji protestirali proti ukrepu ZVU in da bi novo poslopje dodelile odgovorne šolske oblasti. Znano pa je, da nameravajo italijanske šolske oblasti dati večino prostorov italijanski osnovni šoli in le nekaj učilnic slovenski osnovni šoli. Tudi pri tej svetovalki, ki je v vprašanju slovenskih šol vsaj skušala biti objektivna, je torej velika razlika med besedami in dejanji.

Svetovalec M. Giampiccoli (Fronta za neodvisnost) je na kratko poudaril, da je občinski svet kar naenkrat postal sposoben odločati o dodeljevanju šolskih poslopij, ko bi morali dobiti novo šolsko poslopje Slovenci, in da s takim ravnanjem italijanske stranke še enkrat dokazujejo svojo nestrpnost.

Vsi ostali svetovalci, ki so zagovarjali resolucijo, predloženo na prejšnjem zasedanju občinskega sveta in ki zahteva preklic dodelitve novega šolskega poslopja Slovencem, so skušali v dolgih govorih dokazati, da je slovenska šola celo v boljšem položaju kot italijanska. Morelli (MSI) je tako dokaj na dolgo zagovarjal to stališče in na koncu predlagal, da bi šolske prostore razdelili, pri čemer bi dobili večino seveda italijanski učenci. Podobno kot po navadi so bile zelo strupene ugotovitve svetovalca Geppija (PRI). Grideli (DC) pa je hotel s številkami o stanju osnovnih šol pri Sv. Ivanu dokazati potrebo novega šolskega poslopja zlasti za italijanske osnovne šole, kar pa nima nobene zveze z diskusijo, saj gre za srednjo šolo. Na koncu je govoril o načrtu, da bi dali Slovencem komaj štiri nove šolske prostore v novo zgrajenem šolskem poslopju pri Sv. Ivanu. Če bo to šolsko poslopje ostalo v rokah Slovencev, pa je priznal, da nameravajo vse osvobojene sobe v starih poslopjih dati izključno italijanskim razredom.

Daljše in le malo pomembne zaključne govore so še imeli razni odborniki. Odbornik Sciolis je med drugim izjavil, da je zvedel od italijanskega političnega svetovalca, da ZVU ne misli umakniti svojega sklepa in da bo šolsko poslopje pri Sv. Ivanu ostalo slovenskim srednjim šolam.

Na koncu je občinski svet glasoval za resolucijo svetovalca Gregorettija (DC) s popravki Bencove. Resolucija zahteva ukinitev sklepa gen. Wintertona in da morajo tudi to novo šolo dodeliti odgovorne šolske oblasti «ne glede na Slovence in Italijane, upoštevajoč samo potrebe šolske mladine». V taki zaviti obliki bi Slovencem praktično odvzeli 20 šolskih prostorov in jih dodelili Italijnom.

Za resolucijo je glasovala običajna večina, pridružili pa so se ji še svetovalci PSVG in MSI, vzdržali pa so se kominformisti.

Za drugo resolucijo, ki zahteva nove fonde za zgraditev slovenske srednje šole in da bi do takrat bile slovenske srednje šole v novem poslopju pri Sv. Ivanu, pa so glasovali svetovalec Ljudske fronte dr. Dekleva, svetovalci Fronte za neodvisnost, Tržaškega bloka in kominformisti. Pri tej resoluciji so se vzdržali svetovalec Teiner (PSI), svetovalka Gruber-Benco in odbornik Dulci.

Govor tov. Dekleve

(Nadaljevanje s 1. strani)

skega prebivalstva ter meni osebno, kot predstavniku OF. Ta okoliščina je nesporna, ker jo potrjujejo tudi pisani dokumenti, ki jih je citiral sam odbornik Sciolis. Če je torej tako, je nerazumljivo, kako se lahko dejanje, ki se popolnoma sklada z izvirnim sklepom in iz katerega je sledila odobritev kreditov, opredeljuje kot nedopustno vmešavanje ZVU. Mislim, da je bila intervencija ZVU popolnoma potrebna, tako da ni bilo poslopje namenjeno za drugačne potrebe, razen tistih, ki so bile že v začetku določene. Če bi ZVU ne intervenirala pravočasno, ne bi samo pojedla večkratnih zagotovil marveč bi hkrati tudi zanikala svoj sklep.

Zato menim, da je omenjeni sklep pravično dejanje, ki upošteva dejanske potrebe slovenske šole. To je razvidno tudi iz preproste primerjave med italijanskimi in slovenskimi šolami enake stopnje v Trstu:

V Ul. Lazzaretto Vecchio št. 9 in 11 so naslednje srednje šole: realna gimnazija, klasična gimnazija, trgovska akademija, učiteljišče ter nižja trgovska strokovna šola. Število dijakov, ki je v šolskem letu 1947-1948 znašalo 439, je znašalo v tem šolskem letu 662.

Skupno število razredov je znašalo 29, katerim odgovarja samo 12 učilnic, izmed katerih je ena v kuhinji !

Tem šolam popolnoma primanjkuje nujnih znanstvenih kabinetov ter drugih pripomočkov, ki so nujni za reden pouk.

Tudi druge slovenske srednje šole so v slabem položaju. Tako razpolaga nižja srednja šola v Ul. Scuole Nuove za 18 razredov samo z 11 učilnicami. Nižja strokovna industrijska šola ima za 13 razredov samo 7 učilnic z dvema delavnicama, ki sta celo na stopnišču. Slovenske srednje šole v mestu štejejo 60 razredov, za katere je na razpolago samo 30 učilnic. Vse te šole nimajo niti lastne telovadnice ter morajo uporabljati telovadnici v Rojanu in pri Sv. Jakobu.

Če bi po dodelitvi novega šolskega poslopja učilnice, ki so jih izpraznili, ostale na razpolago slovenski klasični in realni gimnaziji (česar pa ne predvideva nota višjega šolskega nadzorništva od 5. januarja 1954, ker pravi, da bodo prosti prostori, to je šest učilnic, na razpolago tega nadzorništva, ki bo določilo njihovo uporabo), bi bilo zadovoljeno nujnim potrebam te slovenske ustanove samo delno. Obe slovenski šoli, ki bi ostali v Ul. Lazzaretto Vecchio ne bi imeli prostorov za fizikalni kabinet, za prirodoslovni kabinet, za kemični laboratorij, za delavnico tehničnega pomočnika ter drugih prostorov za zbirke risb, zgodovinske in zemljepisne zbirke in za umetnostno zgodovino itd., čeprav te prostore določajo zakoni in veljavne odredbe.

Ni treba ponavljati, da so prostori v Ul. Lazzaretto Vecchio majhni, slabo prezračeni, brez potrebnega števila stranišč, brez prostorov za prebijanje časa v odmorih, ker je hodnik zelo ozek. Vse to ovira uspešen pouk, ker se je moral skrajšati redni urnik, hkrati pa tudi škoduje zdravju dijakov.

Menim tudi, da bi moral biti pouk v slovenskih šolah samo predpoldne, ker jih obiskujejo dijaki z vsega področja, kar ne velja za italijanske dijake, ki prebivajo skoraj vsi v mestu.

Če upoštevamo podatke o podobnih italijanskih šolah, kakor na primer za klasični gimnaziji «Dante Alighieri» in «Petrarca», realno gimnazijo «Oberdan», učiteljišči «Carducci» in «D'Aosta», vidimo, da razpolagajo s 84 učilnicami za 93 razredov. Toda to še ni dovolj. Vsa ta šolska poslopja so skoraj nova, moderno opremljena, zgrajena nalašč za šole, imajo vse potrebne didaktične kabinete in druge pomožne prostore.

Vse te ugodnosti bodo primanjkovale v slovenskih šolah bodisi v Ul. Lazzaretto Vecchio, v Ul. Scuole Nuove, v Rojanu in tudi V SAMEM NOVEM ŠOLSKEM POSLOPJU PRI SV. IVANU !

Končno moramo upoštevati, da bo z novo ureditvijo slovenskih šol italijanska šola pri Sv. Ivanu dobila na razpolago 5 učilnic, ki sta jih izpraznili osnovna slovenska šola in otroški vrtec.

Če bi se uresničil omenjeni sklep višjega šolskega nadzorništva, to je, da bi odvzeli slovenski klasični in realni gimnaziji šest učilnic, ki so ostale prazne v Ul. Lazzaretto Vecchio, bi ostal položaj teh slovenskih šol nespremenjen, to je za 11 razredov bi razpolagali samo s šestimi učilnicami, brez prostorov za razne kabinete ter pomožnih prostorov. Vprašanje slovenske šole bi torej ostalo popolnoma odprto.

Zaradi teh razlogov bom glasoval proti predloženi resoluciji ter vabim vse dosledne demokrate da glasujejo proti. Hkrati pozivam pristojne oblasti, naj dajo vse učilnice v Ul. Lazzaretto Vecchio na razpolago slovenski klasični in realni gimnaziji, tako da se vsaj delno namestita, čeprav v neprimernih prostorih, ti dve važni slovenski šoli».

SEJA DEVINSKO-NABREŽINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Nova šola v Šempolaju dograjena

Za notranjo opremo bodo porabili 3.200.000 lir - Kritike županu in ožjemu odboru glede namestitve šolskega sluge v Nabrežini - Devinsko nabrežinska občina solidarna z borbo za slovensko šolo pri Sv. Ivanu

Sinoči je bila na županstvu v Nabrežini redna seja devinsko - nabrežinskega občinskega sveta, kateri je prisostvovalo 18 občinskih svetovalcev. Po čitanju zapisnikov zadnjih dveh sej, se je k besedi najprej oglasil svetovalec Drago Legiša, ki je zahteval popravek glede njegove izjave o vprašanju STO na predzadnji seji občinskega sveta, vendar s svojo zahtevo ni prodrl, kajti župan in odbornik Floridan se nista «spomnila», da bi omenjeni svetovalec podal tako izjavo. Popravek je zahteval tudi svetovalec tov. Ivan Milič, ker ni bil v zapisnik vnešen njegov protest glede prodaje jusarskih zemljišč v Nabrežini, ter svetovalec dr. Škrk glede ezulskega naselja v Sesljanu.

Svetovalci so nato odločili, da se v soboto ob 15. uri sestaneta komisiji, ki bosta proučili vprašanje izboljšanja položaja bivših bojevnikov, internirancev, partizanov itd. v občinski službi ter sestavili enotno resolucijo glede tržaškega vprašanja. Nato je svetovalec tov. Škof postavil več interpelacij kot. n. pr. o vprašanju kopališč v Sesljanu, ki so jih uporabljali angleški in ameriški vojaki, dalje o nameravani postavitvi gojišča školjk pred sesljanskim kopališčem ter glede slabo zasutih jarkov, ki so jih kopali delavci ACEGAT ob napeljavi vodovodnih cevi. Za vsa ta vprašanja se bo župan pozanimal pri merodajnih oblasteh.

Občinski svet je nato potrdil pogoje glede nakupa šestih jusarskih parcel ob glavni cesti v Sesljanu, ki so last jusarjev frakcije iz Vižovelj, ter ponovno potrdil prošnjo Vladimira Kocmana iz Stivana, ki namerava kupiti 796 kv.m zemljišča v Stivanu za gradnjo nove hiše. Občinski svet mu je prošnjo pred leti že odobril, a je bila zavrnjena od drugih oblasti, češ da ne more zidati hiše ob spomeniku «volkov», kjer je «sveta» zemlja.

Svetovalci so nato odobrili eno izmed postavk bodočega občinskega proračuna, in sicer znesek 1.370.000 lir za ureditev načrta vseh občinskih poti, ki ga bo napravil inž. Mozetič. Delo je nujno potrebno, kajti marsikateri razlaščeni kmetovalec mora še sedaj plačevati davke za zemljišča, ki jih dejansko nima več.

Odbornik Floridan je nato sporočil, da je šola v Šempolaju dokončana, ter da jo je treba le še opremiti. Zato so svetovalci odobrili znesek 3 milijonov 200.000 lir kot osnovo za natečaj, ki ga bodo v ta namen razpisali. Stroški bodo vključeni v proračun za tekoče leto.

Razprava o novi šoli v Šempolaju je dala povod svetovalcu tov. S. Colji, da je vprašal župana, kako bo v tej šoli s pomožnim osebjem. Tov. Colja je očital županu, da je dobil mesto šolskega sluge v novi šoli v Nabrežini nekdo, ki tega mesta po svojem socialnem položaju ni bil tako potreben. Dejal je, da sta dva sorodnika uslišanega prosilca že v občinski službi, sedaj pa še tretji. Izrazil je začudenje, da je kominformistični odbornik Visintin pristal na njegovo imenovanje, ko pa je bilo med 40 prosilci mnogo pristašev kominformistične stranke, ki bi bili po svojem socialnem položaju tega mesta bolj vredni. Dejal je tudi, da se občani zaradi tega zgražajo ter da vlada med ljudmi veliko nezadovoljstvo.

Župan je odgovoril, da oče omenjenega ne bo več dolgo v službi, medtem ko žene ni nastavil ožji odbor, temveč občinska podporna ustanova. Medtem ko odbornik Visintin ni imel kaj reči na očitek tov. Colje, pa je kominformistični svetovalec Gratton izjavil, da se pridružuje mnenju tov. Colje. Končno je župan dejal, da je za mesto sluge v šoli v Šempolaju razpisan natečaj, ki se zaključi 20. t. m.

Svetovalec A. Škrk je nato predlagal, naj bi občinski svet poslal gen. Wintertonu protestno pismo, v katerem naj bi zahteval ukinitev prepovedi javnih zborovanj. Svetovalec tov. S. Colja se je s predlogom strinjal, kajti ugotovil je, da je ukaz gen. Wintertona bil naperjen predvsem proti onim, ki so hoteli na javnih zborovanjih protestirati proti sklepu od 8. oktobra in proti prihodu Italije v naše kraje. Predlagal pa je, naj pismo formulira že izvoljena komisija, čemur se je pridružil najprej župan, potem pa tudi ostali svetovalci.

Tov. S. Colja je še predlagal, naj bi tudi devinsko-nabrežinska občina podprla Tržačane v borbi za slovensko šolo pri Sv. Ivanu in je na njegov predlog občinski svet pooblastil ožji odbor, da pošlje županstvo solidarnostno pismo vsem slovenskim svetovalcem v tržaškem občinskem svetu, ki se borijo za uveljavitev pravic in koristi slovenske šole v Trstu.

Odbornik Floridan je nato sporočil, da je ožji tehnični konzorcialni odbor imenoval novega konzorcialnega tehnika, in sicer v osebi Josipa Sturma.

Pred zaključkom se je oglasil še svetovalec tov. Leopold Legiša, ki je zahteval, naj občinska uprava intervenira pri merodajnih oblasteh glede plačila razlaščenega zemljišča po devinskem polju, ki ga bo presekala nova cesta. Ker bomo o tem vprašanju še posebej pisali, naj le omenimo, da bo prihodnja seja občinskega sveta v torek 19. t. m. ob 17.30.

IZ BILTENA TRGOVSKE ZBORNICE ZA MESEC NOVEMBER

VELIK PADEC PRODAJE V TRGOVINI NA DROBNO

Padel je tudi promet v pristanišču in po železnicah, prav tako so se znižale hranilne vloge

V poslednjih tednih smo objavili že več člankov o statističnih podatkih, ki jih mesečno objavljajo tržaška trgovska zbornica, ZVU in druge ustanove in ki se ukvarjajo v glavnem s številkami industrijske proizvodnje, življenjske ravni, trgovine na debelo in na drobno, zaposlitve delavcev, stanja hranilnic, davkov itd. Gre predvsem za gole številke, ki same zase brez določenega komentarja ne bi mnogo pomenile in bi hkrati dolgočasile čitatelje. Toda te številke nam kažejo resnično sliko gospodarskega stanja področja ter kako se je to stanje boljšalo ali slabšalo.

Po nekaterih podatkih, ki bodo objavljeni v prihodnji številki biltena trgovske zbornice za november, je razvidno, da se je gospodarsko stanje Trsta v novembru poslabšalo v primeri z oktobrom, da ne govorimo v primeri s prejšnjimi meseci. Znano je, da je objavo dvostranske note od 8. oktobra vse tržaško gospodarsko življenje močno zamrlo. Predvsem je občutila posledice trgovina na drobno, ki je na splošno padla za 50 odstotkov. To je povzročilo velike skrbi malim trgovcem, ker jim grosisti niso hoteli zaupati večjih dobav na kredit, banke pa so ukinile kredite. Takšno stanje, ki se je pridružilo že obstoječi krizi velike, srednje in male industrije ter obrtništva kakor tudi visokemu številu brezposelnih, ki stalno narašča, je zbudilo v mestu pravo gospodarsko paniko. Po pisanju biltena trgovske zbornice v oktobru pa bi se moralo gospodarsko stanje v novembru izboljšati. Predvsem bi se moralo izboljšati stanje v trgovini na drobno, za katero so napovedovali porast nakupov. Hkrati so ti gospodje, ki imajo v rokah in nadzorujejo v glavnem vse mestno gospodarstvo, trdili, da je bila oktobrska kriza samo posledica neizvajanja sklepa od 8. oktobra in «jugoslovanske vojnohujskaške politike». V resnici pa se je tržaško prebivalstvo balo prihoda Italije in je zato začelo varčevati tudi pri najnujnejših nakupih.

Novembrski podatki pa nam dokazujejo, da so bile trditve iredentističnih voditeljev trgovske zbornice navadna propaganda. Ta mesec se je gospodarska kriza na splošno poslabšala. Predvsem se je poslabšala prodaja blaga na drobno kot tudi na debelo. Računajo, da je mestni trgovinski sektor v omenjenem mesecu prodal za 60 odstotkov manj blaga kot v septembru in za 10 odstotkov manj kot v oktobru. Kriza prodaje blaga na drobno je dosegla v tem mesecu najvišjo točko. K temu moramo dodati tudi padec števila zaposlenih delavcev v novembru. 20. novembra je bilo na vsem področju zaposlenih 87 tisoč 399 delavcev proti 89 tisoč 334 zaposlenih 20. oktobra, kar nam dokazuje, da je bilo v novembru odpuščenih z dela 1.935 delavcev.

Promet v pristanišču se je v novembru preteklega leta zmanjšal za 7,99 odst. v primerjavi z oktobrom. Promet po železnici pa se je zmanjšal za 21,37 odst. Tudi hranilne vloge pri raznih hranilnicah so se zmanjšale sorazmerno z vlogami v oktobru, ko so močno padle zaradi porasle krize. Skoraj vsi podatki biltena trgovske zbornice, ki je sicer še v tisku, kažejo nazadovanje številnih panog gospodarstva, da ne govorimo o težki industriji, ki ima mnogo delavcev izven proizvodnje.

Takšno je bilo torej gospodarsko stanje mesta v novembru preteklega leta, to je dva meseca po objavi zloglasne angloameriške note o prihodu Italije v cono A. Gornji podatki in zaostritev gospodarske krize kot posledica omenjene note so najboljši dokaz, kako si Tržačani malo želijo prihoda Italije, v kateri vidijo samo nositeljico še večje brezposelnosti

Na progi Dunaj-Trst bo vozil motorni vlak

Razveseljivo stališče avstrijskih železnic - Prvi korak za poživitev potniškega prometa tržaškega pristanišča

Trgovinska zbornica za Slovenijo v Ljubljani se skupaj z avstrijskimi interesenti že dolgo trudi za oživljenje tranzitnega prometa na progi Šentilj-Sežana, to je na progi nekdanje Južne železnice. Znano je, da je šel pred vojno pretežni del tranzitnega prometa Avstrije s Trstom po tej železniški progi. Dohodki jugoslovanskih železnic pa so znašali samo od tega tranzita okrog 200 milijonov zlatih dinarjev na leto.

Nekakšen uvod za oživljanje tranzita na tej progi naj bi bila uvedba hitrega motornega vlaka Dunaj-Trst skozi Ljubljano. Avstrijske zvezne železnice so se že lani obrnile na jugoslovansko železniško upravo, da bi dovolile tranzit motornega vlaka Dunaj-Trst. Avstrijske železnice so v ta namen zagotovile najmodernejše garniture motornih vlakov, ki lahko izkoristijo skrajno brzino, dopustno na tej progi. Že lani v oktobru je prišlo o tem do načelnega sporazuma na konferenci v Ljubljani, na kateri so sodelovali poleg zastopnikov obeh železniških uprav in gospodarskih zbornic, tudi zastopniki jugoslovanskih oblasti. Odprto je ostalo samo nekaj detajlnih vprašanj. Vse je potekalo v redu, dokler vprašanja v zvezi z uvedbo tega motornega vlaka niso prišla pred upravo italijanskih državnih železnic, ki je za vožnjo na kratki progi od Sežane do Trsta zahtevala, naj avstrijski motorni vlak pripelje do Trsta oziroma iz Trsta do Sežane italijanska električna lokomotiva. Kakor kaže, je zdaj tudi ta težava odpadla in se bo verjetno kmalu začel reden promet z motornimi vlaki med Dunajem in Trstom. Ti motorni vlaki bodo postajali tudi v Mariboru, Celju, Ljubljani in Sežani in jih bodo lahko uporabljali tudi jugoslovanski potniki v notranjem prometu.

Uvedbo motornega vlaka Dunaj-Trst lahko štejemo kot začetek zopetnega uveljavljanja tranzitnega prometa na stari progi Južne železnice, ki predstavlja za velik del Avstrije najbolj naravno in v mnogih relacijah tudi najcenejšo zvezo Avstrije s Trstom.

* * *

Zgornjo vest posnemamo iz torkove številke «Ljudske pravice-Borbe», ker je zlasti za Trst zelo zanimiva in važna. V našem listu smo že mnogokrat ugotavljali škodljivost monopoliziranja s strani italijanskih državnih železnic vsega prometa iz Avstrije proti Trstu, zato je razveseljivo stališče avstrijskih državnih železnic, ki bi hotele obnoviti promet tudi po znani Južni železnici. Upamo, da bo do prvega konkretnega rezultata teh naporov prišlo kmalu in da bo motorni vlak res pričel voziti že v prihodnjih mesecih.

KADAR SE DOLGOPRSTNEŽEV DRŽI SMOLA

DVA NEUSPELA POSKUSA TATVINE

Prijeta ženska, ki je hotela ukrasti perilo - Z volom je hotel odpeljati 9 m dolg tram in železno cev, pa so ga pri tem zasačili

V ponedeljek ob 19.40 je 54-letni Karel Janež iz Ul. Palladio 4 šel iz garaže, v kateri je zaposlen in opazil neko žensko, ki je ravnokar odhajala z dvorišča. Ker se mu je obnašanje ženske zdelo sumljivo, jo je vprašal, kaj tam išče. Odgovorila mu je, da prodaja cigarete in je odšla. Pogledal je na balkon, kjer se je sušilo njegovo perilo in opazil, da ga ni več. Tekel je za žensko in videl, da ima pod plaščem skrite rjuhe, ki so bile njegove. Žensko je spremil na policijo in prijavil tatvino perila. Ženska, 48-letna Marija Karmela Bertok por. Tedesco iz Ul. Pescheria 6, je izjavila na policiji, da ne ve kaj je napravila, češ da je bila vinjena. Odpeljali so jo v zapor in prijavili sodnim oblastem zaradi tatvine.

* * *

Dopoldne pa je 33-letni Karel Schillani iz Boršta štev. 40 zasačil 48-letnega Leopolda Miško z Repentabra in 60-letnega Ivana Furlana iz Ul. Alpini 31, ko sta v Banah na nekem zemljišču, kjer Schillani gradi apnenico, vlekla z volom 9 m dolg tram in 2 m dolgo železno cev. Obvestil je policijo, ki je oba odpeljala na poveljstvo.

Po prvem zaslišavanju so spustili Furlana, ker ga je bil najel Miška, da bi mu s svojim volom odpeljal tram in cev. Schillani je javil policiji da so mu zmanjkali te dni tudi 4 železni koli in dve cevi. Miško so organi javne varnosti zadržali zaradi nadaljnje preiskave.

IZPRED KAZENSKEGA SODISCA

5 mesecev zapora ker sta kradla vojaški material

Nekega dne pred božičem je Giovanni Renzo z Gornje Grete 464 zasačil na svoji njivi 24-letnega istrskega begunca Albina Barreca, ki je skrival električni material in nekaj cevi v luknjo. Material mu je dajal čez zid 19-letni Mario Kovačič iz Ul. B. Angelico 23, ki pa je zbežal, ko je zagledal Renza. Renzo je Barreco izročil policiji, ki je priznal, da je ukradel material skupno s Kovačičem v nekem vojaškem skladišču v Drevoredu Miramare in ga je hotel tam skriti. Naslednji dan so aretirali tudi Kovačiča in sta se včeraj morala zagovarjati na kazenskem sodišču; obsojena sta bila na 5 mesecev in 10 dni zapora ter na plačilo 8.000 lir globe, pogojno.

Štipendije za Salzburg

Dne 20. in 21. t. m. se bo mudil v Trstu ravnatelj inštituta za ameriške študije v Salzburgu prof. W. Rex Crawford, da bo navezal stike s kandidati ki so že zaprosili ali nameravajo zaprositi za štipendijo, ki bi jim omogočila udeležbo v zimski seziji inštituta 1954.

Od 1. februarja do 6. marca se bo vršil tečaj o «Izročilih in težnjah ameriškega slovstva», od 14. marca do 10. aprila pa tečaj o «Zgodovinskih in političnih razvojih moderne Amerike».

Oni, ki se zanimajo za udeležbo na teh tečajih, naj se zglasijo do 20. t. m. na ravnateljstvu Zavezniške čitalnice, kje bodo dobili vsa potrebna pojasnila. Prosilci morajo poznati angleščino, ker se bodo vsa predavanja in razpravljanja vršila v angleškem jeziku.

Osvobodilna fronta

I. OKRAJ

Danes 13. t. m. ob 20.30 bo seja izvršnega odbora OF I. okraja v običajnih prostorih. Prosimo za točnost.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir»

Jutri od 18.30 do 21. ure sestanek za zamenjavo znamk. Sprejemajo se zvezki za krožno zamenjavo. Izbral se bo eden izmed predloženih osnutkov za razstavni pečat. Vsi člani, ki so namenili razstaviti, naj prinesejo s seboj svoje prispevke, da jih vložijo na kartone.

Točno ob 20. uri seja upravnega odbora. Nihče od odbornikov naj ne izostane.

RODITELJSKI SESTANEK

staršev rednih in zunanjih gojencev Dijaškega doma bo v nedeljo 17. t. m. ob 9. uri zjutraj.

Ljudska prosveta

ZVEZA PROSVETNIH DELAVCEV ERS V TRSTU

sklicuje za danes 13. t. m. redno sejo delovnega odbora, ki bo točno ob 18. uri.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

bo uprizorilo:

V nedeljo, 17. januarja 1954 ob 15. uri v kino dvorani v SKEDNJU

premiero
mladinske igre

„Bratovščina sinjega galeba"

Spisal: Lojze Filipič po povesti Toneta Seliškarja

Režiser: Jožko Lukeš
Scenograf: Jože Cesar

Nastopajo:
Ivo - Oskar Pečar; Miško - Renko; Franjo - Marino Barut; Vojko Cesar; Peter - Klavdij Zidarič; Jure - Jožko Benulič; Pero - Vito Svetina; Mihael - Aleksander Kriščak; Mileva - Dragica Sirca; Just - Josip Fišer; Brazilijanec - Rado Nakrst; Jakob - Modest Sancin; Barbo - Srečko Košir; Lorenzo - Danilo Turk; Ante - Stane Raztresen; Mate - Anton Požar; Tomo - Miha Baloh; Komandant pomorskega poveljstva - Stane Starešinič; Radiotelegrafist - Silvij Kobal; Stražar - Julij Guštin.

GLASBENA MATICA v TRSTU

priredi

v soboto 16. januarja 1954 ob 20.30 uri
in v nedeljo 17. jan. 1954 ob 16. uri
v AVDITORIJU

Koncert mladinskega simfoničnega orkestra iz LJUBLJANE

Solistka: **Damijana Bratuž**
Dirigent: **Oskar Kjuder.**

Spored:
1. J. Gotovac: Kolo iz opere «Ero iz onega sveta».
2. F. Schubert: Simfonija št. 8 v h-molu «Nedokončana».
3. R. Schumann: II. in III. stavek iz klavirskega koncerta v a-molu.
4. J. S. Bach: Koral v G-duru.
   M. Clementi: Sonata v A-duru.
   A. Hačaturjan: Toccata.
5. U. Vrabec: Simfonična pesnitev.

Vabila bodo na razpolago od četrtka dalje v Ul. Roma 15/II. od 11. do 13. in od 16. do 19. ure. V nedeljo od 12. do 15.30 ure.

Vabila so na razpolago tudi v Barkovljah v drogeriji Scheimer, pri Sv. Ivanu v tobakarni Prosen, na Opčinah v pekarni Cok, v Nabrežini pri Slavku Pertotu od četrtka dalje.

PROSVETNO DRUSTVO «IVAN VOJKO» Prosek - Kontovel

bo priredilo **v nedeljo 17. jan. 1954 ob 16. uri**
PEVSKI KONCERT
v dvorani na Kontovelu.

Sodelovali bodo: barkovljanski zbor p.v. Milana Pertota — zbor «Ivan Vojko» p.v. Karla Boštjančiča in solisti.

Koncert bo prirejen v spomin preminulega pevovodje Viktorja Čermelja.

Prosvetno društvo «Ivan Vojko» Prosek-Kontovel

PLANINSKO DRUSTVO v TRSTU
priredi svoj

planinski ples

dne 16. januarja 1954.

Vabila in mize se rezervirajo v društvenih prostorih v Ul. Machiavelli št. 13/I, vsak dan od 18. do 19. ure. - Tel. 36-4-91.

GLEDALIŠČE VERDI

Danes zvečer ob 20. uri zadnja predstava Wagnerjeve opere «Parsifal» za abonente reda «C». Dirigent Herbert Abert.

KINO

Rossetti. 16.00: «Zaliv groma», J. Stewart, J. Dru.
Excelsior. 16.00: «Pajac», R. Skelton, J. Greer.
Nazionale. 16.00: «Traviata 53», B. Laage, A. Franciolli, Mladoletnim prepovedano.
Filodrammatico. 16.00: «Seminole» R. Hudson, A. Quinn.
Arcobaleno. 16.00: «Kruh, ljubezen in fantazija», V. De Sica, G. Lollobrigida.
Auditorium. 15.30: «Javni sovražnik št. 1», Zsa Zsa Gabor, P. Stoppo.
Astra Rojan. 16.30: «Nemirna mladoletnost», F. Sole, R. Quintana.
Cristallo. (Trg Perugino) 16.00: «Parada sijaja».
Grattacielo. 16.00: «Alahovi konjeniki», K. Grayson, G. Mac Rae.
Alabarda. 16.00: «Cesarske vijolice», C. Sevilla, L. Mariano.
Ariston. 15.30: «Reka», N. Swimburne, A. Shilds.
Aurora. 16.00: «V podzemlju Los Angelesa», D. Powell, R. Fleming.
Armonia. 15.15: «Polkovnik Hollister», G. Cooper, R. Roman.
Garibaldi. 15.30: «Razbojniki fantastičnega mesta», B. Sullivan, B. Crawford.
Ideale. 16.00 «Jolanda, hči črnega gusarja», M. Britt, M. Larence.
Impero. 15.30: «Prepovedani valček», A. Wolbroock, M. Harell.
Italia. 16.00: «Cesarske vijolice», C. Sevilla, L. Mariano.
Viale. 16.00: «Don Lorenzo», L. Tajoli.
Kino ob morju. 16.00: «Dovolj je ubijanja», G. Ford, W. Holden.
Massimo. 16.00: «Potovanje na Venero», Gianni in Pinotto.
Moderno. 16.00: «Voščena krinka», V. Price, F. Lowejoy. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Savona. 15.00: «Črna reka», S. Cochran.
Vittorio Veneto. 15.15 «Priznam», M. Clift, A. Baxter.
Azzurro. 16.00: «Prepovedani sad», F. Arnoul, R. Genin, Fernandel. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Belvedere. 16.00: «Ana Karenina», G. Garbo.
Marconi. 16.00: «Slepa ženska iz Sorenta», A. Lualdi.
Novo cine. 16.00: «Plavolaske», D. Morgan, V. Mayo.
Odeon. 16.00: «Alina», G. Lollobrigida. Mladoletnim prepovedano.
Radio. 16.00: «Streljanje opoldne», G. Cooper.

RADIO

SREDA, 13. januarja 1954.
JUGOSLOVANSKA CONA TRSTA

254,6 m ali 1178 kc

Poročila v slov. ob 7.00, 13.30, 19.00 in 23.30.

7.10 Jutranja glasba; 7.30 Pregled tiska; 11.00 Šolska ura: Kako merimo čas; 11.30 Spored znanih opernih uvertur; 14.30 Od Triglava do Jadrana: 15.40 Ladko Korošec in Janez Lipušček pojeta priljubljene samospeve slovenskih skladateljev; 17.00 Nekaj zasanjanih melodij; 17.30. Koncert tenorista Stefana Sajfarja iz Zagreba; 17.45 Narodne pesmi in pleši iz Vojvodine; 18.00 Poročila v hrvaščini; 18.15 Za vsakogar nekaj; 21.00 Marička Žnidaršič «Človek in zemlja»; 21.30 Za zabavo in ples igrajo razni orkestri; 23.30 Pisan spored slovenskih narodnih; 23.00 Zadnja poročila v italijanščini; 23.10 Glasba za lahko noč.

TRST II.

306,1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahka glasba; 12.10 Za vsakega nekaj; 13.00 Pestra operna glasba; 13.30 Znani pianisti; 14.00 Vesela glasba; 15.15 Kulturni obzornik; 14.20 Dunajski motivi; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Stavki iz znanih koncertov; 18.40 Koncert violinista Fritza Pinta; 19.00 Zdravniški vedež; 19.15 Pestra glasba; 20.05 Iz francoskih oper; 20.30 Parada lahkih orkestrov; 21.15 Večerni koncert; 22.00 Predavanje; 22.15 Glazunov: Simfonija št. 4.

TRST I.

11.15 Igra orkester Kramer; 13.25 Glasba po željah; 18.20 Za vsakogar nekaj; 21.05 Rimski Korsakov: «Snežana» opera v 3 dej., dirigira Vittorio Gui.

Izleti

PLANINSKO DRUSTVO V TRSTU

priredi v nedeljo 24. t. m. smučarski izlet v Črni vrh. Vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure na sedežu v Ul. Machiavelli 13, II.

ADRIA EXPRES

ADEX IZLETI

23. in 24. JANUARJA 1954
IZLET V

POREČ
ILIRSKO BISTRICO
KNEŽAK
PIVKO

24. JANUARJA 1954
IZLET V

KOMEN
KOSTANJEVICO

Vpisovanje do vključno petka 15. t. m. pri «Adria-Express», Ul. F. Severo št. 5-b - tel. 29243.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. januarja t. l. se je v Trstu rodilo 7 otrok (1 mrtvorojen), umrlo je 16 oseb, porok pa je bilo 8.

POROČILI SO SE: agent CP Bruno Konič in bolničarka Emilia Mihelj, mehanik Fulvio Tironi in uradnica Savina Vibiral, gozdni inšpektor Eligio Olivetti in uradnica Elda Roset, študent Guerrino Palusco in fotografka Rosita Roth, poomrščak Carlo Evald Bertocchi in gospodinja Rosa Poropat, pomorščak Cesare Riaviz in gospodinja Adalgisa Macibob, šofer Dario Pozzetto in prodajalka Loredana Cosmini, pomorščak Aldo Devescovi in gospodinja Maria Chiotto.

UMRLI SO: 1 mesec stari Luciano Dionis, 1 dan stara Gigliola Peris, 83-letna Josipina Jerse vd. Cadel, 70-letna Maria Patzak, 82-letni Giuseppe Seccia, 80-letna Angelina Rabaz, 55-letni Francesco Malorana, 23 dni stari Giorgio Vigoretti, 85-letna Rosa Tibati por. Zanetti, 71-letna Elisabetta Rusič por. Milani, 18-letni Alojz Berce, 78-letna Ivana Tomel por. Sabec, 47-letni Giovanni Villi, 60-letni Carlo Bensi, 89-letna Maria Ivana Ogren vd. Gabrovšek, 98-letni Augusto Filippi.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 7,9, najnižja 2,3, ob 17. uri 5,8. Zračni tlak 1014,6 v porastu, veter 2 km/h vzhodnik. Vlaga 72 odstot., nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 8,2.

PRIHODI IN ODHODI LADIJ

V ponedeljek je prispela v Trst iz Vaucova angleška ladja «Ivor Yenni» z 10.800 ton žita.

Ob 8. iz Ravenne italijanska ladja cisterna «Punta Stilo» s 1.775 ton nafte.

Ob 8. iz Ravenne italijanska ladja cisterna «Maria M.», prazna.

Ob 12.30 iz Torregrande italijanska ladja «Marte» s 477 ton riža.

Ob 12.40 z Benetk argentinska ladja «Rio Iuarto» z 22 ton raznega blaga.

Ob 18. z Reke jugoslovanska ladja «Sinj» z 1 potnikom.

Ob 12. je odplula proti Tržiču grška ladja «P. Elessas», prazna.

Ob 18. proti Benetkam italijanska ladja «Cecotto», prazna.

Ob 18.30 proti Tel Avivu ameriška ladja s 4.200 ton raznega blaga.

Ob 22. proti Buge italijanska ladja «Fiducia» s 340 ton lesa.

Ob 23.30 proti Genovi italijanska ladja «Duino» s 4.500 ton raznega blaga.

Ob 22.30 proti Benetkam italijanska ladja «Ambra» s 6.000 ton raznega blaga.

Ob 24. proti Benetkam italijanska ladja «Campidoglio» s 1.025 ton raznega blaga.

NOCNA SLUZBA LEKARN

Davanzo, Ul. L. Bernini 4; Millo, Ul. Buonarotti 11,; Mizzan, Trg Venezia 2; Tamaro in Neri, Ul. Dante 7; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

TELEFONSKE STEVILKE ZA PRIMER NUJNOSTI

Rdeči križ	366 - 60
Gasilci	2 - 22
Policija	2 - 23

Čitatelji in naročniki!

KDOR PORAVNA CELOLETNO NAROČNINO ZA LETO 1954. V ZNESKU

3.200 lir

PREJME V DAR LEPO SLOVENSKO KNJIGO.

Uprava «PRIMORSKEGA DNEVNIKA»

Naraščajoča vloga Zah. Nemčije izvira iz njenega gospodarskega vzpona

Leta 1945 in 1946, se pravi tik po vojni, ni bil redek primer čitati nad kakim luksuznejšim lokalom v Zapadni Nemčiji napis «Für Deutsche Eintrit Verboten!» (Nemcem vstop prepovedan), danes pa skoraj ne mine dan, da ne zasledimo v katerem koli listu zapadnega sveta velike štiri do petkolonske naslove, v katerih se poudarja stališče in mnenje Zapadne Nemčije odnosno njene vlade ali pa njenega kanclerja Adenaurja o katerem koli nemškem vprašanju, kakor tudi o drugih vprašanjih evropske ali celo svetovne politike.

Odkod ta neverjetna sprememba? Odkod pomen, ki se pripisuje nemškemu mnenju? Kako to, da se je splošno mnenje o važnosti Nemčije spremenilo v tako kratki dobi? Leta 1945 so Nemci doživljali še to, kar so doživljali na pr. Židje v času macifašizma, danes pa je njihovo mnenje skoro važnejše od katerekoli zmagovite države v Evropi.

Po zaključku zadnje vojne so vse svetovne agencije, kakor tudi ves svetovni tisk objavili vest, da je Nemčija premagana in zasedena država. V Berlinu je bil vzpostavljen zavezniški kontrolni svet in Nemčija je bila razkosana na štiri področja. Vsa Nemčija je bila skupek porušenih mest, izpraznjenih tovarn, neverjetnega števila brezposelnega delavstva, črne borze, prostitucije in miljonov beguncev. Po potsdamskem sporazumu je 16 milijonov Nemcev iz vzhodnega področja iskalo zavetišče v zapadnih področjih. Vsa tri zapadna področja predstavljajo le nekaj nad 52 odst. celotne površine Nemčije pred letom 1937. Zato je povsem razumljivo, da se je gostota prebivalstva povečala, saj pride na 1 kvadraten km Zapadne Nemčije 196 ljudi, dočim jih imamo v Franciji le 76, v ZDA 19, v Sovjetski zvezi pa komaj 8. Po računih iz leta 1939 je na vseh področjih Zapadne Nemčije živelo 39 milijonov Nemcev. Kljub trem milijonom in pol, kolikor so znašale vojaške žrtve Nemčije v zadnji vojni in kljub 3 milijonom civilnega prebivalstva, ki so izgubili življenje v zadnji vojni, živi v Zapadni Nemčiji danes 49 milijonov ljudi. K temu številu bi morali prišteti seveda samo za leto 1945 in začetek leta 1946 še okoli 7 milijonov tujcev, in sicer ujetnikov, ljudi iz koncentracijskih taborišč in drugih.

Povsem razumljivo je, da se je v povojnem obdobju pojavilo vprašanje prehrane vsega tega perbivalstva. Pred vojno namreč je en ha obdelovalne zemlje hranil 204 ljudi, sedaj pa se je to število povečalo kar na 304, kar je edinstven primer na svetu. Po opustošeni in porušeni Nemčiji so se klatili milijoni beguncev, invalidov, ujetnikov, otrok brez staršev in drugih. Kraja in zločin sta bila vsakdanji pojav. To sliko pa je izpolnila še samovolja okupacijskih sil in prostitucija, ki je cvetela.

Tako je fašistična Nemčija plačala svoj račun, plačala svoj poizkus, da bi si osvojila svet.

«Nemčija je kot težek bolnik umirala, nad njo pa so stali štirje zdravniki, od katerih je vsak dajal drugačno diagnozo in drugačna zdravila. In to kljub temu, da je vsak od teh zdravnikov želel, da bi bolnik čimprej umrl, je vsak od njih vedel, da bi ta smrt bila za njega samega smrtna nevarnost. Zato so si hkrati želeli, da bi bolnik vendarle ozdravel...».

In do kakšnih sprememb je prišlo?

Zaradi težkega gospodarskega stanja v katerem se je takoj po vojni znašla Nemčija, so bile zavezniške zasedbene oblasti pred velikansko odgovornostjo in celim nizom zelo zapletenih vprašanj. Ne glede na razlike v njihovih načrtih, je vsaka od velikih sil začela ustvarjati nemške oblasti, ki niso bile nič drugega kot ekspoziture okupacijskih vojaških oblasti. Toda zapletenost razmer in razvoj velike države z njenimi tisoči drobnih vprašanj, je iz dneva v dan dajal tem ekspozituram, ki so postajale iz dneva v dan vedno bolj izrazito nemške oblasti, vedno večji pomen. V tem obdobju pa je tudi razdelitev sveta v dva bloka postala dejstvo. In tako se je Nemčija, ki je bila že itak razdeljena na štiri podrečja razdelila v glavnem na dve področji, in sicer Zapad in Vzhod. Poleg vseh teh nesreč je Nemčijo zadela leta 1947 še druga elementarna nesreča, in sicer strašna suša.

Toda kljub temu, da je ostalo izredno malo nemških tovarn in podjetij, ki bi ne bile več ali manj porušene ali pa izropane v prvih povojnih mesecih okupacije, kljub temu, da so se zavezniške zasedbene čete strogo držale sklepov sprejetih v Potsdamu o demontaži nemške industrije, (Sovjeti so odpeljali v Sovjetsko zvezo 45 odst. nemških podjetij, dočim so zapadni zavezniki samo v zahodnem Berlinu demontirali 67 odst. podjetij), kljub vsemu temu smo bili priča naglemu preporodu zapadnonemške industrije, v katero je bilo vloženih samo v letu 1951 nič manj kot 41 milijard nemških mark.

Na vsak način pa je potrebno dodati, da je pri naglem vzponu nemške industrije in nemškega gospodarstva imel svojo besedo zlasti Marshallov načrt in sploh ameriška pomoč. Kljub temu pa je potrebno podčrtati, da je temelj industrijskega preporoda Nemčije njeno bogastvo na surovinah, cenen premog in jeklo, nizki prevozni stroški ter neverjetna obilica strokovne delovne sile in izkušenj.

Nemci so poznani zaradi svoje sistematičnosti in točnosti v zbiranju podatkov; zato se bomo poslužili nekaterih njihovih podatkov.

Po teh podatkih so sledeče štiri države dobile v letu 1950 ameriške pomoči v sledečih količinah: Anglija je dobila 3 milijarde 185 milijonov dolarjev, kar znaša 62,9 dolarja na posameznega prebivalca: Francija je dobila 2.704 milijone dolarjev odnosno 64 dolarjev in pol na prebivalca, Italija je dobila milijardo 434 milijonov dolarjev odnosno 31 dolarjev na posameznega prebivalca, Zapadna Nemčija pa eno milijardo 367 milijonov, t. j. le 28,3 dolarja na osebo. V istem času pa je prišlo na posameznega prebivalca Grčije iz Marshallove pomoči kar 96,4 dolarja, v Avstriji 96,6, v Nemčiji kot smo torej videli le 28.3. Torej kljub temu, da je Zapadna Nemčija dobila sorazmerno najmanj, je učinek Marshallove pomoči v Nemčiji največji. K temu bomo dodali še dejstvo, da mora Zapadna Nemčija plačati stroške, ki jih imajo zasedbene sile, in ki iz leta v leto rastejo. Samo za leto 1948 so v Zapadni Nemčiji plačali za zasedbene stroške 3 milijarde in pol mark, za leto 1952 pa 5 milijard in 700 milijonov nemških mark. Po povprečnih računih so v Zapadni Nemčiji plačali več za stroške zasedbenih sil, kakor pa so dobivali od Marschallove pomoči.

Korejska vojna, ki se je začela 25. junija 1950 je bila za Nemčijo nekaka pobuda. Medtem ko je ves svet zaradi korejske vojne začel metati težke milijarde za oboroževanje, je Nemčija, ki ni smela imeti svoje vojske dvigala svojo velikansko industrijsko moč.

Le kdor je poznal Hitlerjevo gospodarstvo, odnosno kdor je vedel, kaj je pomenil za Hitlerja nemški izvoz, more pravilno oceniti sedanje nemško gospodarstvo, ko se namreč že ve, da je izvoz samo iz Zapadne Nemčije, to se pravi iz enega dela Nemčije mnogo večji od vsega izvoza v Hitlerjevi dobi.

Medtem ko je Hitlerjeva Nemčija leta 1937 izvozila blaga za 2 milijardi in pol, je povojna Nemčija zvozila v letu 1949 blaga za eno milijardo 136 milijonov dolarjev, leta 1952 že 4 milijarde 60 milijonov, lansko leto pa že nad 5 milijard dolarjev. To se pravi že dvakrat več kot vsa Hitlerjeva Nemčija leta 1937.

Se nekaj. V letu 1952 je bila Nemčija dolžnik mednarodne plačilne zveze, v lanskem letu pa je bila njena bilanca v tej Zvezi že aktivna za nad 700 milijonov dolarjev. Poleg tega pa so njene sosede v medsebojnih odnoših dolžne še nadaljnjih več sto milijonov dolarjev.

Iz tega se vidi, da je kazen, da namreč Nemčija ne sme imeti vojske, postala pravzaprav neke vrste prednost, saj je vse one milijarde, ki bi jih bila metala v oboroževanje vlagala v gradnjo industrije, ki je rasla z neverjetno naglico.

Če bi ocenili najvišjo mirnodobsko proizvodnjo Hitlerjeve Nemčije s povprečnim številom sto, ki naj bi veljalo za leto 1936, bomo dobili danes sledeče številke glede industrijske proizvodnje v Zapadni Nemčiji. V letu 1952 je Nemčija vložila v novo industrijo 170, to se pravi 70 odst. več kot Hitlerjeva Nemčija v letu 1936, premoga pa je proizvedla 111 odst. v razmerju z letom 1936, nafte kar 394, jekla 107, kemičnih proizvodov pa 154. Pri tem, bi bilo primerno omeniti še dejstvo, da so še danes v veljavi nekatere omejitve glede jekla, in to predvsem zaradi Anglije in Francije. Poleg tega je potrebno omeniti, da veljajo te številke samo za Zapadno Nemčijo, ki zavzema le 52 odst. celotne Nemčije, dočim smo vzeli kot osnovno merilo 100 iz leta 1936, kot merilo za vso proizvodnjo tedanje Nemčije.

Kar se pa tiče življenjske ravni, dajejo statistični podatki v splošnem svetovnem merilu največji dvig vprav v Zapadni Nemčiji.

Povsem razumljivo je, da je ves ta velikanski razvoj in hkrati dvig življenjske ravni prinesel tudi notranje politične posledice in zunanje politične spremembe. To se opaža v notranji politiki pri okrepitvi krščanske demokracije, ki jo vodi kancler Adenauer, na drugi strani pa se to opaža tudi v važnosti, in položaju, ki ga zavzema Zapadna Nemčija v svetu.

Ko smo tako ugotovili zakaj se je v Nemčiji zgodil tak «čudež» moramo priznati, še sledeče. Nemčija, ki je s svojim razvojem dokazala sposobnost, kakršne ni pokazala nobena druga država v Evropi, in celo na svetu, noče biti več objekt, ampak hoče biti subjekt, hoče krojiti sama svojo usodo. Gre za činitelj, ki ga ni mogoče več obiti ali kakor koli ignorirati. O tem začenja jo razmišljati tudi vse velesile.

V zoološkem vrtu v Vincennes (Pariz). Ne bi mogli reči, da mlada kamela ni cela mati.

Sterilizacija živil z odpadki surovin za proizvodnjo atomske sile

Ravnatelj britanskega Raziskovalnega centra za atomsko energijo v Harwellu je nedavno v svojem govoru v Kemičnem institutu v Manchestru napovedal, da bo v bodočnosti mogoče uporabljati odpadke surovin, ki služijo za proizvodnjo atomske energije za sterilizacijo živil. Dejstvo, da imajo odpadki, ki nastanejo pri razcepljenju materiala za proizvodnjo atomske energije, veliko radioaktivno moč, je nedavno vzbudilo veliko zanimanje glede njihove uporabe v industrijski kemiji. Nedavne raziskave so vzbudile upanje, da bo mogoče odkriti reakcije, ki so potrebne pri sintetični proizvodnji zdravil. Nadalje proučujejo uporabo visoko energetskih virov, to je zgoraj omenjenih odpadkov, za steriliziranje živil, krvne plazme in živil. Nekateri strokovnjaki za izžarevanje delajo sedaj na tem, da bi ugotovili, zakaj izžarevanje v velikim množinah škoduje človeškemu telesu. Ker so ti škodljivi učinki predvsem kemična izvora, je ves problem v tem, kako najti kak zaščitni reagent, ki bi ga lahko dovajali krvnemu obtoku pri tistih ljudeh, na katere izžarevanje radioaktivnih snovi vpliva v nadpovprečni meri.

FRANCOSKA POLITIKA NE NAJDE IZHODA IZ TEŽAVNEGA POLOŽAJA

FRANCIJA IN HO-ŠI-MINH

Tik pred sestankom na bermudskih otokih je Hošiminh preko švedskega lista «Expressen» objavil ponudbo Franciji, da je pripravljen začeti razgovore za premirje v Indokini pod pogojem, če bi se ti razgovori začeli na temelju priznanja nekaterih osnovnih pravic njegove domovine. Nekateri krogi so to ponudbo sprejeli z rezervami in z določenim nezaupanjem, češ da je to le nekaka igra v sklopu širše sovjetske akcije za ločitev Francije od zapadnih zaveznikov, ki naj bi posebno v trenutku bermudskih razgovorov, ko je bil francoski položaj dokaj težak, imela svojo težo vprav na francoske sklepe odnosno obveze pri morebitnih sporazumih na Bermudih. Po drugi strani pa bi bilo pričakovati, da bi se Francija, ki mora že šest let prenašati vso težo vojne v Indokini in ki doživlja posebno z zadnjem času iz dneva v dan vedno hujše udarce, ki jo moralno šibijo ter jo hkrati tudi gospodarsko izpodkopavajo, lotila tega vprašanja z nekoliko bolj objektivne, rekli bi pozitivnejše strani, posebno pa zaradi tega, ker je poleg svetovne javnosti že sama francoska javnost v precejšnji meri naklonjena dokončni ureditvi tega vprašanja. Pričakovati bi torej bilo, da se je Francija v Indokini naučila, da je skrajni čas, priti do sporazuma glede pravičnih teženj kolonialnih narodov. To bi Franciji bilo prav gotovo koristno, posebno zaradi tega, ker bi se tudi njen položaj v Evropi utrdil, hkrati pa bi se uredilo vsaj eno vprašanje, ki ograža mir v vsem jugovzhodnem delu Azije.

Toda francoski uradni krogi so ob tej priložnosti izrazili, da ta ponudba ni prišla po uradni poti in da je zato ne morejo sprejeti kot uradno ponudbo.

V zaključnem poročilu o bermudski konferenci, kakor tudi v naslednjih dneh, nismo nikjer zasledili kakršne koli omembe te ponudbe. Nasprotno, povsod se je govorilo o tem, da je potrebno dati francoskim vojaškim silam večja sredstva, ki naj bi Franciji omogočila na časten način zaključiti to vprašanje.

Mesec dni za prvo ponudbo, in sicer v sredini decembra, je bila po radijski oddajni postaji Vjetnama dvakrat ponovljena Hošimnhova ponudba, češ da je Hošimnhova vlada še vedno pripravljena na razgovore s Francijo. Tudi v tem primeru, kolikor je poznano iz dnevnega tiska, se Francija ni odzvala na način, ki bi dal vsaj malo upanja na mirno rešitev tega spora z razgovori za konferenčno mizo.

Znano je, da ameriški politični krogi niso naklonjeni diplomatskemu reševanju indokitajskega vprašanja in to predvsem zato, ker bi taka rešitev mogla pokvariti določene strateške kombinacije, ki so prav sedaj v razvoju v tem delu sveta. Ameriški politični krogi povsem neupravičeno menijo, da bi se stabilnost v Aziji, ki bi se dosegla s sporazumno rešitvijo spora v Indokini mogla smatrati kot napol poraz in popuščanje, kar naj bi pomenilo, slabitev sedanjih položajev. Ti krogi namreč vidijo v ustvarjanju neodvisnih držav kolonialnih narodov, ki je edina pot za utrditev miru in mirnega ter znosnega življenja med narodi, poraz politike osvajanja, napada in nadoblasti, ne glede na to ali ima ta politika povsem negativne posledice ali ne. Zato ni nič čudnega, če se pojavlja v svetu čedalje bolj pogosto mnenje, da ovire za sklenitev miru v Indokini na miren način ne izhajajo iz Pariza, ampak od drugod.

Uradno je namreč Francija že pred Hošiminhovo ponudbo kazala neke znake, da bi bila pripravljena zaključiti vojno v Indokini. Zato je prav gotovo najbolj izrazit dokaz francoski poizkus, da bi pripravila svoje zapadne zaveznike na konferenco petih, ki naj bi obravnavala razna azijska vprašanja. Ta predlog je nakazoval, da bi bila Francija pripravljena priznati Ljudsko republiko Kitajsko in da bi bila pripravljena sedeti tudi z njenimi zastopniki pri isti mizi na tej konferenci.

Ko so prišle vesti o tem stališču Francije ob koncu lanske jeseni v svet, je ta zelo povoljno komentiral to stališče, ker je smatral, da je s tem dana možnost, odnosno vsaj eden izmed pogojev, da se reši eno najtežjih vprašanj v svetu, in sicer vprašanje Kitajske. Sedaj sicer že ni važno kako in zakaj so se tako končali ti francoski poizkusi, zato pa ne moremo reči, da ni važno zakaj se je uradna Francija obnašala tako s Hošimonhovim predlogom, ko je bilo vendar pričakovati, da bo odprtih rok sprejela Hošiminhov predlog za neposredne razgovore za premirje in mir. Kaj je za vsem tem?

Zagonetka, ki se krije v vsem tem, ni niti najmanj tako skrita. Če namreč vzamemo vprašanje vojne v Indokini v celoti dokazuje, da jemlje Francija Vjetnam ne kot samostojno državo, ampak kot nekakega satelita Ljudske republike Kitajske. Povsem razumljivo, da Hošiminh in vjetnamsko vprašanje sploh daje Franciji dokaj skrbi, toda, če je ta dejansko satelit LR Kitajske, bi bilo zares primerneje priti do sporazuma s Kitajsko, kajti zelo verjetno bi bila Kitajska, ki bi po sporazumu s Hošiminhom ostala izolirana, bila pripravljena raje žrtvovati svojega satelita Hošiminha in Vjetnam in s tem razbiti obroč izolacije, ki bi se ustvaril okoli nje z omenjenim sporazumom s Hošiminhom. Če pa Francija ni povsem prepričana, da je Vjetnam satelit LR Kitajske, more pričakovati, da bi se s sporazumom s Kitajsko razmere uredile tako, da bi bila slednja posredno primorana žrtvovati Hošiminha skratka: dve muhi na en mah.

Če gledamo to vprašanje s prve ali z druge strani, nas to vodi do naslednjega zaključka: Zelo malo verjetno je, da so temelji, na katerih Francija gradi svojo politiko, v tem pogledu nesolidni. Zato ni nič čudnega, če doživlja taka politika tudi take neuspehe. Francija, ki je najbolj zainteresirana na pozitivnem reševanju tega problema, bi se morala lotiti take politike, ki bi jo privedla do dokončnega miru, kajti sicer bo še nadalje predstavljala v Evropi to, kar predstavlja danes, in sicer gospodarsko in politično šibko državo, ki ne more voditi samostojne politike in predstavlja zato nekako praznino v tem delu Evrope.

KAKO TEHNIKA SPREMINJA PUŠČAVO V PLODNO ZEMLJO

JEZOVI NA AMERIŠKEM ZAHODU

Na reki Kolorado so zgradili sistem štirih jezov (Hooverjev, Dawisov, Parkerjev in Imperialni jez), da bi oskrbeli z elektriko in vodo Kalifornijo, Arizono in Nevado, kjer vlada stalna suša

Kroni uspehov, ki so jih dosegli pri izboljševalnih delih na ameriškem zahodu vzdolž reke Kolorado, so dodali nov dragulj. Z jezom, ki so ga arizonski inženirji zgradili v bližini Kingmana, je nastalo v puščavi, ki se koplje v sončnih žarkih, novo iskreče se jezero.

Ta četrti veliki jez, ki ga je zgradil ameriški urad za zboljševanje zemlje, je mogočna gradnja iz peska, kamenja in betona. Skupno s Hooverjevim, Parkerjevim in Imperialnim jezom je prikaz velikega regionalnega napora, katerega smoter je zadostna oskrba z električnim tokom in vodo širokega področja treh zveznih držav Kalifornije, Arizone in Nevade, kjer vlada skoraj stalna suša.

Po besedah bivšega ameriškega notranjega ministra Oskarja L. Chapmana, bo ta jez nov mejnik v razvoju vodnih virov, ki so zahodnim zveznim državam potrebni za rast in razmah. Zahod si bo lahko preskrbel vodo, ki je potrebna, da obdrži svoje domove, kmetije in industrije na ravni, ki jo zahteva ameriški način življenja, samo če bo gradil jezove, elektrarne, prekope in druge naprave. Dodal je: «Prebivalci pustega zahoda, zlasti njegovega jugozahodnega pacifiškega področja, bodo lahko živeli, pridelovali potrebne pridelke in industrije obratovale, samo če bodo zgradili ob rekah novolj naprav za preskrbo z vodo in električno silo».

Izboljšanje zemljišč je ena najvažnejših panog, ki jih je ameriški kongres poveril notranjemu ministrstvu. Da so lahko zgradili Davisov jez so morali preusmeriti divji tok reke Kolorado iz naravne v umetno strugo, o kateri bi lahko dejali, da je pravo čudo modernega inženirskega dela. Po mnenju ameriškega komisarja za izboljšanje zemlje, bodo znašali skupni stroški gradnje novega jeza skoro 114 milijonov dolarjev. Naložba te glavnice se bo bogato obrestovala z dohodki za električni tok in z drugimi neposrednimi ali posrednimi koristmi, ki bodo izvirale iz te nove naprave.

Glavni smoter jeza je nova ureditev toka reke Kolorado, ki bo omogočala stalen dotok vode, ki je potreben za redno obratovanje 107 km oddaljene elektrarne ob Hooverjevem jezeru, ne da bi zato morali skrčiti dobavo vode za naselja, namakalne naprave, hidroelektrične naprave in druge namene v dolnjem toku reke. Poleg tega bodo proizvajali v elektrarni ob jezu samem 225.000 kw električnega toka.

Trenutno dela sicer še niso toliko napredovala, da bi mogel jez zadostiti vsem tem namenom. Ko bo pa popolnoma dograjen, bo prispeval tudi k izpolnitvi obveznosti, ki so jih Združene države sprejele s pogodbo, po kateri morajo nuditi Mehiki določen delež pri izkoriščanju vode reke Kolorado.

Jez je dolg 490 m, visok 61 m, širok pa 427 m. Vodo reke so speljali v nov prekop, ki so ga skopali na arizonski strani reke. V izsušeni naravni strugi se je začel dvigati vzdolž tega prekopa mogočen nov jez. Zgradili so ga v glavnem iz zemlje. Pročelje je iz kamenja, odtoki in elektrarna pa iz železobetona.

V umetnem jezeru za jezom se bo vodna gladina polagoma dvigala do višine 21 m in se razširila v dolžino 40 km v smeri proti gornjemu teku reke. Ko bo pa jez popolnoma dograjen, se bo jezero razširilo za celih 107 km in doseglo kanal, v katerega se izteka voda elektrarne ob Hooverjevem jezeru in bo zajelo dovolj vode, da bi z njo lahko pokrili površino enega milijona juter zemlje, 60 cm na visoko.

V zgodovini ameriškega urada za izboljšanje zemlje je bila važna stran poročilo, ki ga je leta 1918 predložil ameriškemu kongresu tedanji ravnatelj ing. Arthur Powell Davis, katerega priporočila so položila temelj za sedanja dela. Za zasluge, ki si jih je pridobil kot ing. in upravnik nosi novi jez njegovo ime.

Čeprav so mnogi znanstveniki naravnih ved in inženirji spoznali važnost izkoriščanja vode reke Kolorado še pred začetkom tega stoletja, so z dejanskimi deli začeli šele leta 1931, ko so postavili Hooverjev jez.

Omenjeni jez, ki je v Black Canyonu med zveznima državama Arizono in Nevado, je ključ vseh naprav ob reki Kolorado. Vodo zbirajo tu v mogočnem zbiralniku, tako imenovanem jezeru Mead, ki je dolgo 184 km.

Prvi jez zbira narasle pomladne vode in ustvarja mogočno zalogo vode, ki potem skozi vse leto v enakomernem toku odteka po rečni strugi. Vodo, ki odteka skozi brzice in turbine ter pod elektrarno v slapovih zapušča stene Canyona, ponovno zbira Davisov jez. Tretji zbiralnik je Parkerjev jez in njegovo jezero Havasu na meji med Arizono in Kalifornijo. Parkerjev jez je 140 km pod Davisovim in je tretji člen v tej verigi.

Glavni namen Parkerjevega jeza je, nuditi dovolj vode za pogon turbine in za zbiralnik, iz katerega črpajo vodo za vodovod, ki skrbi za domače in industrijske potrebe glavnih mest južne Kalifornije, med katerimi so Los Angeles, San Diego, Long Beach, poleg 25 manjših mestnih področij južne Kalifornije.

Nekoliko nižje od Parkerjevega jezera je imperialni jez, ki ponovno spreminja tok reke in ga preusmerja v namakalne naprave na vzhodnem in zahodnem področju. Začetek glavnega ameriškega kanala za namakanje je na zahodnem področju. Razteza se 128 km proti zahodu in ima več vode kot mnoge ameriške reke. Na vzhodni strani se odcepi voda v vodne naprave Gila.

Z zgraditvijo vodnih naprav ob Koloradu so potolkli mnogo svetovnih rekordov. Hooverjev jez je danes najvišji na svetu saj meri 221 m in njegove vode gonijo drugo največjo elektrarno na svetu.

Obala jezera Mead ob Hooverjevem jezeru meri skupno 880 km, največja globina pa 178 m. Omenjeno jezero je po prostornini največje umetno jezero sveta in ima 38 milijard kubičnih metrov vode. Področje okoli jezera je eno najvažnejših ameriških letoviščnih krajev.

Sodijo, da bo 17 generatorjev Hooverjevega jezera lahko dajalo 1,322,300 kw električnega toka. Sedanja zmogljivost elektrarne znaša 1,034.000 kw.

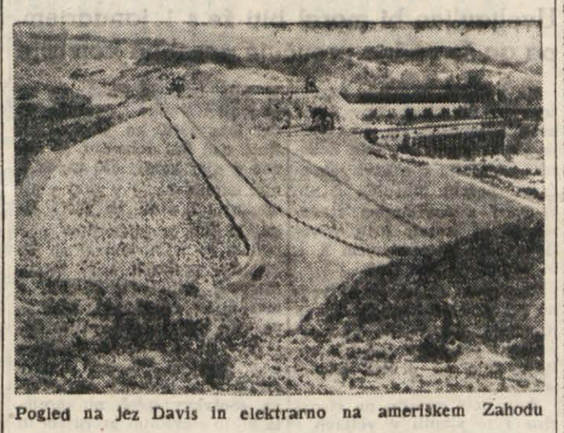

Pogled na jez Davis in elektrarno na ameriškem Zahodu

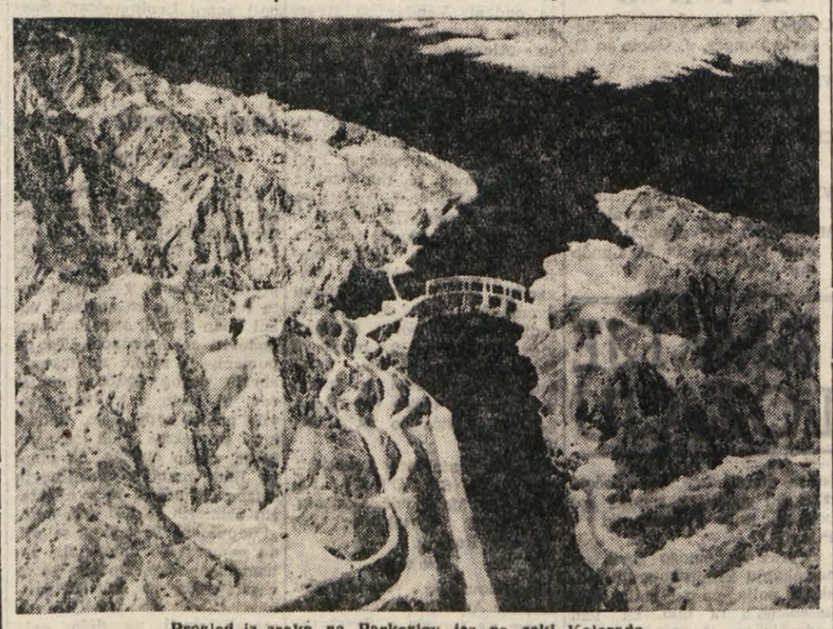

Pogled iz zraka na Parkerjev jez na reki Kolorado

PRISPEVKI ZA NOVOLETNO JELKO

I. OKRAJ - TRST: Caharija Dora 500, Beltram 1000, Mlekarna Alpina 500, Grmek 1000, Skerl K 1000, Pavla 500, N. N. 1000, N. N. 500, Bossi 1000, Pavletič 15.000, Trans-Trst 10.000, N. N. 5.000, Rupena S. 5000, Možina B. 10.000, Alkaly 5000, N. N. - v blagu 12.300, Udovič - v blagu 15.000, Corretti - v blagu 4000, Omnia 10.000, C. sped 5000, Jogan 2000, Bidovec 1000, Bizjak J. 1000, N. N. 500, Košuta 1000, Rebula 1000, Ambrožič 1000, Uršič 500, Della Schiava 2000, Marielanc 15.000, Didič 2000, N. N. - v blagu 3000, Umek Mila 1000, N. N. 1000, Trobec Tončka 500, Trobec Ana 250, Kosovel Ivan 400, Pšenička Valerija 200, Mahnič Ivanka 200, Novak Ivanka 100, Novak Marica 350, Juršinovič T. 200, Zerjal Marija 300, N. N. 1000, Kreševič Ana 200, Mrevlja Vida 300, Micheli Štefan 200, Gorjup Marta 150, Kumar Ivanka 300, Čedelnik Pina 200, Ivanovič Justina 100, Bigulin Ivanka 100, Kocman Bruno 300. Pirc Silva 200, Sosič M. 1000, Benčič 500, Rapotec 300, Jagodic 200, N. N. - v blagu 2800, Mihelj 100, Rak A. 500, Pirjevec 200, Lavrenčič 150, N. N. 550, Gorjup 200, Vrabec E. 200, Gombač Angela 100, Griotti M. 100, Novak - v blagu 2000, Birsa 200, Marzi 200, Frandolič 300, Rauter A. 500, Grgič M. 150, Sajko Bojana 100, Volarič Marija 50, Furlan V. 2000, Mrak Lori 500, Prinčič 500, Novak I. 200, Gombač A. 300.

FIZIOLOŠKO-PATOLOŠKI INŠTITUT MEDICINSKE VOJAŠKE AKADEMIJE FLRJ

PROUČEVANJE SKRIVNOSTI ŽIVLJENJA

Fiziološko-patološki inštitut Medicinske vojaške akademije, ustanovljen v letošnjem maju, sodi med znanstveno-zdravstvene ustanove. Toda delo v njem ni strogo teoretično. Tukaj je združeno eksperimentalno laboratorijsko delo z zdravniškimi izsledki na klinikah. V njem postavljajo mnogo diagnoz, s posebnimi aparati pa delajo uspešne operacije in rešujejo mnogo življenj. Vzporedno s klinično pomočjo so v inštitutu tudi znanstvena raziskovanja. Študirajo diagrame elektrofareze (raziskovanje sestavin) belih krvnih telesc in druge pojave in na temelju neštetih ugotovitev prihajajo do zaključkov, ki jih je treba ponovno preverjati.

Na sledi nalezljive zlatenice

Sodelavce inštituta zanima sedaj več problemov. Najvažnejša sta vsekakor dva problema: nalezljiva zlatenica in tromboza, strjevanje krvi v žilah.

Zlatenica je že zavzela svoje mesto na hierarhični lestvici obolenj. Le redkokdo ni videl njene žrtve — bolnika s poltjo rumene barve. Mnogi sodijo, da ta bolezen ni nalezljiva in da ne pušča nikakršnih posledic, in se zato ne varujejo pred njo. To pa se pogostokrat maščuje s tem, da pušča hude posledice na jetrih okrevanega, malone obvezno pa se razširi tudi na več oseb.

Kar mnogi ne vedo, je bilo že zdavnaj ugotovljeno: zlatenica je nalezljiva bolezen, sicer ne v vsakem primeru, vendar pa v 90 odst. primerov. Znano je namreč, da se prenaša s slino ali dotikom, da jo povzroča določen virus, in da do danes še ni uspelo, da bi tega povzročitelja bolezni popolnoma izločili zaradi raziskave. Ostal je skrivnost tudi za medicino. In še nekaj vedo: nekateri, ki so zboleli na tej bolezni, ne postanejo rumeni. Zato so zlasti nevarni za okolico, ker pri njih ni opaziti te bolezni.

Kako preprečiti širitev nalezljive zlatenice tamkaj, kjer se pojavi. Ali je mar moč ugotoviti njen pričetek, še preden v celoti napade bolnika.

Povzročitelja te bolezni že dolgo iščejo sodelavci inštituta. Skupno z inštitutom za epidemiologijo so opravili že nešteto pregledov krvi, krvnega sistema in seča bolnikov, tistih bolnikov, ki jih je ta bolezen že v celoti napadla, in tistih, ki so šele okuženi. Posebne ekipe so odhajale tudi na teren, kjer so po vaseh pregledovale bolnike. Kaže, da so naposled le prišli na sled nalezljivi zlatenici, če že ne samemu povzročitelju, pa vsaj možnosti, da bi preprečili širitev te bolezni. Inštitut ima sedaj že popolno metodiko, kako ugotoviti to bolezen, kako odkriti to bolezen že v samem začetku.

Raziskovanje krvi

Raziskovanje krvi je tukaj zelo pomembno. Raziskujejo, koliko in v kateri oboleli (za neobolelo ne vedo) krvi so kalcij, kisik, železo, baker, svinec in druge sestavine, kar je pač odvisno od obolenja.

V posebnih aparatih opazujejo sestavino krvnih telesc. Pod vplivom električnega toka se kaplja krvi na posebnem papirju razlije v posamezne delce, ki se različno gibljejo. Na papirju se opazijo sestavine krvi; globulin in albumini od alfa do gama. Raziskave so zelo pogoste in sledijo druga za drugo, dokler ne pridejo do končnih rezultatov. Pri različnih boleznih ni vseh teh različnih delcev, poveča pa se njihova količina. S povečanjem ali zmanjšanjem le-teh v posameznih organih, je obolenja laže zdraviti. V dosedanjem delu so že bili doseženi pomembni uspehi pri proučevanju beljakovin v kostnem mozgu.

Tromboza, strjevanje krvi v žilah, eden najhujših sovražnikov bolnika po operaciji, je že premagana, ali bolje skorajda premagana. Prav sedaj vršijo zadnja raziskovanja, da bi ugotovili njen začetek in proučili učinek aparata, ki ga dajo bolnikom v primeru, ko se je začela kri strjevati.

Cevčica iz plastičnega materiala v srcu

Bolnika, ki trpi na hudi srčni bolezni, pošljejo iz bolnišnice v inštitut, da bi dočlili diagnozo. Ta bolnik je imel prirojeno srčno hibo, ki bi jo nemara morali operirati. Zadnjo besedo naj bi imeli najnovejši aparati. Srce so kateterizirali. Bolniku so odprli žilo na roki in vtaknili vanjo cevčico iz plastičnega materiala — katetero. Polagoma so jo po žili spravili do srca. Tukaj so vzeli malo krvi za analizo, aparati pa so ves čas beležiti reakcije srca. Diagnoza je bila, da ima bolnik zoženo ustje levega srčnega prekata in komore in ima spričo tega zmanjšano kroženje krvi. Bil je operiran. Doslej so kirurgi te klinike na podlagi takšnih raziskav napravili že več uspelih operacij.

Podobno raziskujejo tudi levo in desno pljučno krilo s tem, da vtaknejo v sapnik tako imenovani bronhospirometer, v obe krili oz. v eno. To ima poseben pomen za delo, ki zahteva večjo obremenitev pljuč, bolezni zaradi poklicnih obolenj dihalnih organov, pri tuberkulozi in še nekaterih obolenjih.

V kirurškem oddelku tega inštituta pa ne poznajo zgolj «navadnih» kirurških posegov. V njem so že delali poskuse hibernacije — operacije z ohlajevanjem organizma.

Tukaj pacienta sploh ne operirajo. Pacienti so živali. Znano je, da ohlajen organizem ob približno 21. stopinjah živi mnogo bolj počasi kot ob normalni temperaturi, da se nekako omrtviči in laže prenaša operacijo. Koliko se telo lahko ohladi, da ostane pri tem pacient živ, kako deluje katerikoli organ pri znižanju temperature, kakšna temperatura je najprimernejša — vse to je treba šele ugotoviti na psih. Ko bodo dobili potrebne rezultate in ko bodo le-te lahko prenesli na operacije ljudi, bodo ta postopek uveljavili tudi v kirurških klinikah.

Ljudje iz tega kolektiva pa bodo prodirali še dalje, v še neznane skrivnosti narave.

Petdesetletnica motornega letalstva v filmu

Za film «Zgodovina motornega letalstva», ki so ga nedavno prikazovali v zasebnem krogu v Londonu, so uporabili material iz arhivov britanskega vojnega ministrstva in ministrstva za letalstvo, filmske tednike ter druge uradne in zasebne britanske ter tuje vire.

V filmu je prikazan napredek, ki sta ga v 50 letih od prvega motornega poleta bratov Wright, 17. decembra 1903 v Kitty Hawku, v Severni Karolini, dosegla tako civilno kot vojaško letalstvo. Preden je filmski odsek petrolejske družbe «Shell» s sodelovanjem Britanskega aeronavtičnega društva sestavil jubilejni film, so pregledali na tisoče metrov raznih filmov. Med redkimi prvimi filmi, ki so jih uporabili za ta novi film, je tudi film o odletu Alcocka in Whittena Browna z letalom Vickers «Vimy» iz Nove Funlandije, junija 1919, na prvem nepreki njenem prekooceanskem poletu. V jubilejnem filmu je nadalje prikazana tudi tragedija nemške zračne ladje «Hindenburg», v letu 1937.

TRST, sreda 13. januarja 1954

VREME Vremenska napoved za danes: Napovedujejo spremenljivo oblačno vreme s krajevnimi razjasnitvami. Možne so tudi manjše padavine v obliki dežja. Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 8 stopnij; najnižja 2,2 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cona Trsta:** 14.40: L. Korošec in J. Lipušček pojeta priljubljene samospeve. **Trst II.:** 22.15: Glazunov: Simfonija št. 4. **Trst I.:** 21.05: Rimski Korsakov: «Snežana», opera v 3 dej. **Slovenija:** 14.40: Poje vokalni kvartet «V. Lisinski» iz Zagreba.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

„Posebno ravnanje...“

Včerajšnji videmski Messaggero Veneto je objavil na goriški strani vprašanje socialdemokratskega poslanca Pretija in odgovor podtajnika predsedstva ministrskega sveta Andreottija v zvezi s slovenskimi šolami na Goriškem. (Pravzaprav je v naslovu poudarjena Furlanija in ne Goriška).

Pod naslovom «Slovenci imajo v Furlaniji celo preveč šol vseh stopenj» je objavljena Andreottijeva izjava, da «uživajo Slovenci na Goriškem... posebno ravnanje». Gotovo je pri tem mislil na slovensko šolo v Krminu, ki so jo šolske oblasti pred dvema letoma ukinile, čeprav je bilo v njej dovolj učencev, ter jo premestile v Plešivo, kamor slovenski otroci iz Krmina, zaradi prevelike oddaljenosti šole, niso mogli hoditi.

Ko je govoril o «posebnem ravnanju» je verjetno imel onorevole Andreotti v mislih tudi slovenske šoloobvezne otroke in gimnazijce iz Benečije, ki morajo obiskovati italijanske šole, če se hočejo izobraziti, ker jim slovenskih šol nočejo odpreti, čeprav so lahko že nešštetokrat ugotovili, in to brez preiskovalnih komisij, kakršne so svoj čas hodile po občini Brdo in še po nekaterih drugih vaseh, da bi ugotovile, kakšen občevalni jezik uporabljajo prebivalci Beneške Slovenije.

Čeprav Andreotti napoveduje, da bodo v okviru deželne avtonomije za Furlanijo in Julijsko krajino pravno uredili status vseh manjšin po členu 6 italijanske ustave («Snov, ki spada k uredbi o deželni avtonomiji Furlanije - Julijske krajine, predvidevana v ustavi, bo dobila pravno podlago med izdelavo zadevnega statuta v popolnem spoštovanju ustavnega določila, ki naj bi zagotovilo zaščito jezikovnih manjšin - člen 6 ustave»), se vendar ne moremo izogniti prepričanju, da je tudi te besede izrekel ob misli na tisto «posebno ravnanje», ki smo ga deležni Slovenci na Goriškem.

Zakaj Andreottijeve besede niso nič novega in niti nič tolažilnega. Italijanska ustava jasno govori v členu 6. da bodo izdelali poseben manjšinski statut, ki bo uzakonil pravice narodnostnih manjšin, in vendar kljub temu sedmo leto čakamo na obljubljeni statut in na uzakonitev slovenskega šolstva v Italiji. Ravnanje oblasti z nami je samo posmehovanje določil ustave, kar samo opravičuje Nittijevo zasmehovanje italijanske ustave v njegovi knjigi «Rivelazioni».

Messaggero Veneto ne navaja, ali je bil socialdemokratski poslanec Preti zadoljen z Andreottijevim odgovorom. Morda so mu Andreottijeve besede zadostovale zaradi pomanjkanja poznavanja stanja pri nas.

Mi pa z odgovorom nismo niti malo zadovoljni. Dokler se bodo v Rimu samo hvalili, koliko pravic nam dajejo, po drugi strani pa nam zapirajo šole, izganjajo slovenske otroke iz slovenskih šol, preprečujejo otvarjanje slovenskih šol v popolnoma slovenskih krajih (Beneška Slovenija), otvarjajo v Gorici samo italijanska šolska poslopja (primer nedelje, ko so otvorili kar tri nova šolska poslopja, med katerimi je eno med najmodernejšimi v Italiji), medtem ko nočejo otvoriti slovenskega otroškega vrtca pri pevmskem mostu, čeprav smo o tem že toliko pisali in so slovenski svetovalci to zahtevali tudi na sejah občinskega goriškega sveta, toliko časa se ne bomo iznebili prepričanja, da skuša italijanska vlada še naprej varati svetovno in italijansko javno mnenje o dejanskem diskriminacijskem položaju slovenskega šolstva v Italiji.

V Gorici otvorili tri nova šolska poslopja

V prisotnosti šolskih, krajevnih in pokrajinskih oblasti s prefektom dr. Zerbijem na čelu so v nedeljo zjutraj otvorili v Gorici tri nova šolska poslopja. Prvo poslopje je bilo sezidano v Standrežu, (begunsko naselje) kjer bo imela svoje prostore osnovna šola, sledi novo poslopje v Ul. Boschetto, namenjeno industrijsko-tehnični šoli, ter preureditev stavbe «palazzo della Torre», kamor se je preselila občinska glasbena šola.

SESTANEK UPRAVNEGA ODBORA TRGOVINSKE ZBORNICE

Kmalu bo pričel veljati novi pravilnik proste cone

Načrt pravilnika je nedavno pripravila posebna komisija, ki jo je imenoval goriški prefekt Sestavljen bo iz 43 členov, ki bodo razdeljeni na sedem poglavij

Pred dnevi se je na sedežu Trgovinske zbornice sestal upravni odbor Trgovinske zbornice skupno s posvetovalno komisijo proste cone, da pregledajo novi načrt pravilnika proste cone, ki ga je pripravila posebna komisija, katero je imenoval goriški prefekt.

Posebna komisija, katero so sestavljali predstavniki raznih lokalnih organov, je večkrat zasedala in tako pripravila novi pravilnik proste cone. Kot je znano, se je o dosedanjem pravilniku že mnogo govorilo in oblasti so zato sklenile pripraviti nov pravilnik, h kateremu so že v prvih dneh objave dodali številne pripombe tudi drugi zainteresirani krogi v Gorici, posebno trgovski, kjer je zanimanje zanj veliko. Nedvomno bo potrebno še nekaj časa, da bo stopil novi pravilnik v veljavo; najprej bo namreč na goriški prefekturi posebna seja, kjer bodo predstavniki raznih trgovskih kategorij, zainteresiranih pri delovanju proste cone, imeli možnost izraziti svoja mišljenja in pripombe k novemu pravilniku.

Novi pravilnik je sestavljen iz 43 členov, ki so združeni v 7 posameznih poglavij. Prvo poglavje predvideva sestav in delovanje posebne posvetovalne komisije, ki bo dajala svoje pripombe k splošnemu delovanju proste cone. Komisija bo sestavljena iz delegata Trgovinske zbornice, ki bo obenem tudi predsednik komisije, zatem iz treh predstavnikov goriške občine ter predstavnikov višjega komisariata za prehrano, Zveze industrijcev, Zveze obrtnikov, Zveze neposrednih obdelovalcev, iz treh predstavnikov delavskih organizacij ter še iz dveh predstavnikov carinskega urada iz Gorice in Vidma.

Drugo poglavje pravilnika se nanaša na seznam blaga proste cone, tretje na uporabo omenjenega blaga, četrto poglavje govori o uvozu in carinskih olajšavah za stroje in material za industrijske gradnje, peto poglavje obravnava olajšave občin v goriški pokrajini, šesto poglavje se nanaša na vprašanje prekrškov proste cone, oziroma neveljavnega prilaščanja ali okoriščanja z blagom proste cone, sedmo poglavje govori o zaključkih proste cone, ki so veljavni za vse.

POJASNILO ZVEZE TRGOVCEV V ZVEZI S STANARINAMI

Povišek stanarine še vedno ni v veljavi

Uveljavljen bi moral biti že s 1. januarjem, pa ga še vedno proučuje posebna komisija

Na podlagi vprašanj raznih trgovcev in zasebnikov glede novega poviška na stanarine je Zveza trgovcev dala nekatera pojasnila o rešitvi zakonskega načrta ministra Azare v zvezi s povišanjem stanarin, ki bi moralo priti v veljavo že s 1. januarjem t. l. in veljati do leta 1957.

Tozadevni zakon je še vedno pri posebni komisiji, ki ga proučuje. Zdi se, da bo novi zakon o stanarini stopil v veljavo šele po prvem tromesečju t. l.

Zato novi poviški na stanarine niso stopili v veljavo s 1. januarjem, kakor je bilo predvideno, ampak šele po sprejemu zakona čez nekaj mesecev.

Načrta novega zakona predvideva povišek stanarin za 25 odstotkov na znesek sedanjih stanarin, ki se bo izvajal za dobo štirih let, računajoč vedno stanarine prejšnjega leta. Ako znaša stanarina 1.000 lir mesečno, se bo ta povišala za 25 odstotkov, kar bo znašalo po prvem povišku 1.250; po drugem povišku bo stanarina znašala 1562 lir; po tretjem 1953 lir in po četrtem, odnosno zadnjem povišku za 25 odst., kakor določa načrt zakona, pa 2.241 lir.

Kar se tiče poviška stanarin na kinematografe plesne dvorane, kavarne, bare, slaščičarne, gostilne, ki spadajo v kategorije nad tretjo kategorijo luksuzne trgovine, luksuzne frizerske salone, velike moške krojačnice, veliki ženski modni saloni, krznarnice, prostori za krožke in klube izvzemši tiste, ki služijo izključno v športne in kulturne namene, predvideva zakon en sam povišek za 40 odst.

IZ KEMIČNE TOVARNE «SOLVAY»

15. januarja pričetek normalnega delovnega časa

Kakor je znano, so leta 1952 delavcem skrajšali delovni čas od 42 na 37 ur tedensko

Kakor smo že javili, je uprava tovarne kemijskih proizvodov «Solvay» pred časom sporočila, da bodo delavci v polovici meseca januarja zopet začeli delati po normalnem delovnem urniku, ki je bil leta 1952 precej skrajšan, tako da so nekateri delavci delali po 37 ur tedensko in ne 42 ur kot prej.

«Solvay» je eno izmed tistih številnih industrijskih podjetij, ki v goriški pokrajini zaposlujejo vedno manj delavcev, oziroma zadnja štiri leta sploh ne sprejmejo nobenega več na delo, marveč jih polagoma z nasilno upokojitvijo ali posebnimi nagradami odpuščajo, ker pravijo, da je proizvodnja prenizka, stroški proizvodnje pa tako visoki, da je bila celo možnost, da se podvoji število odpuščenih. Od leta 1948, ko je tovarna štela nad 800 delavcev, je danes v njej komaj 650 zaposlenih, odpuščeni so v prvi vrsti upokojenci, toda ne samo tisti, ki jim je upokojitev pripadala po letih, temveč so jih prisilno upokojili s 55 letom starosti. Odpuščeni so bili z mesečnimi dokladami. Bilo je pa tudi nekaj prostovoljih delavcev, ki so zapustili podjetje pod pogojem posebne nagrade. Mladih delavcev pa tovarna «Solvay» sploh ni sprejela kljub številnim prošnjam in slabemu položaju, v katerem je posebno kraška mladina; dokler je bilo kaj prostora, je bil za begunce, sedaj pa pravijo, da so vsa mesta zasedena. Delovni urnik bodo normalizirali v soboto 15. januarja, kar so delavci sprejeli z zadovoljstvom, ker se bodo njihove delovne mezde zopet izenačile s prejšnjimi.

IZ JAMELJ NAM PISEJO

Pošto prejemamo dvakrat tedensko

Občina naj poskrbi, da bi nas poštar obiskal vsaj trikrat na teden

V Jamljah se ljudje precej razburjajo, ker prihaja pošta samo dvakrat tedensko. Zaradi tega ostajajo pisemske pošiljke po več dni na poštnem uradu. Če pride na primer pismo v torek na pošto, ga bo poštar prinesel šele v petek, ker obišče Jamlje in tudi Dol samo po dvakrat v tednu, in sicer v torek in v petek.

Še bolj nerodno je s časopisi. «Primorski dnevnik» prejemajo z večdnevno zamudo, «Sočo» pa prejmejo šele naslednji teden v torek.

V Doberdobu ni tako. Tjakaj pride poštar iz Ronk trikrat tedensko. Prejšnje čase je navadno obenem, ko je prišel v Doberdob, razdelil pošto tudi po Jamljah in po Dolu.

Sedanje slabo stanje bi bilo treba odpraviti. Pri tem bi morala priskočiti na pomoč občina. Naše mnenje je, da bi morala občinska uprava plačati poštarju pot v Jamlje in v Dol, da bi tudi te precej odmaknjene vasi prejemale pošto vsaj trikrat tedensko. To bi bilo nujno potrebno.

Avtobus na koncert simfoničnega orkestra iz Ljubljane

Nastopila bo tudi pianistka Damijana Bratuž

ZSPD v Gorici organizira v nedeljo, 17. januarja avtobus v Trst na koncert, ki ga bo v Avditoriju priredil mladinski simfonični orkester iz Ljubljane. Program bo izvajal orkester skupno z zborom ter bo poleg tega sodelovala tudi solistka pianistka Damijana Bratuževa. Vpisovanje na sedežu ZSPD v Ulici Ascoli 1 in v kavarni Bratuž. Odhod iz Gorice v nedeljo, 17. januarja ob 14. uri izpred kavarne Bratuž. Koncert se bo pričel ob 16. uri.

Natečaj

Solsko skrbništvo v Gorici sporoča, da je na uradni oglasni deski, ter pri vseh didaktičnih ravnateljstvih pokrajine na ogled razglas natečaja za 20 mest (Facoltà di Magistero e gli Istituti superiori di Magistero) za triletje 1954-55, 1955-56 in 1956-57, rezerviran za stalne osnovnošolske učitelje, ki so vpisani na kakšni fakulteti ali višjem zavodu magistera za šolsko nadziranje.

Rok za predložitev prošenj zapade 10. marca t. l.

Goriško županstvo obvešča občinstvo, da so na podlagi člena 3 zakona P. S., osebne izkaznice veljavne za dobo treh let. Zato naj vsi tisti, ki imajo stare osebne izkaznice, poskrbijo za čimprejšnjo obnovitev, kajti stare izkaznice so neveljavne.

DEZURNA LEKARNA:

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna S. Giusto, Korzo Italia 106 - tel. 31-52.

Mraz je pojenjal nastopila je odjuga

Mraz, ki je prinesel Goričanom kar 7 stopinj pod ničlo, je včeraj dopoldne nenadoma popustil. Nastopilo je oblačno vreme brez vetra in brez kakršnih koli padavin. Živo srebro se je naglo dvignilo nad ničlo in ljudje so vsaj za nekaj časa odložili težka oblačila in sproščeni stopili na ulice. Zvečer je bilo še vedno oblačno in, kakor kaže, nam bo dež kmalu opral ulice in ceste, kamor je veter pred dnevi nanesel nepotrebne smeti in prah. Pravijo, da je tudi v hribih mraz popustil in da se sneg tali. Vsekakor je nastopila odjuga, ki pa dolgo časa najbrž ne bo trajala.

KINO

CORSO. 16.30: «Neumnost Roberte Donge», J. Gabin in D. Darrieux.

VERDI. 14.30, 18. 21.30: «Quo vadis», barvni film, R. Taylor in D. Kerr.

CENTRALE. 17: «Dolina surovežev», barvni film, R. Cameron in B. Donlevy.

VITTORIA. 17.15: «Glas tišine», A. Fabrizi in J. Marrais.

MODERNO. 17: «Uporni Mongol», V. Bruce in W. Lundigan.

KOLONI IN MALI KMETJE SO V SLABEM POLOŽAJU

Huda kriza kmetijstva na Goriškem je prišla do izraza celo v debati na zadnji seji pokrajinskega sveta.

Spolovinarji in koloni morajo često živeti v nezdravih brlogih, ki nikakor ne ustrezajo osnovnim zdravstvenim predpisom, medtem ko ni nikogar, ki bi prisilil veleposestnike, da bi poskrbeli za najnujnejša popravila, ki bi omogočila dostojnejše stanovanje njihovim kolonom, Primerov o tem dejstvu bi lahko navedli celo vrsto, zlasti pri najemnikih in kolonih v Skocjanu, Pierisu, Ronkah, Turjaku, v Rutarsu itd.

Na Goriškem živi nad 800 kolonskih družin, ki morajo stanovati v takih neprimernih stavbah. Čeprav veleposestniki nočejo izdati ničesar za izboljšanje stanovanjskih pogojev, pa po drugi strani ne nudijo svojim kolonom niti osnovnega zaslužka, ki je potreben za življenje. saj znaša kolonov dnevni zaslužek od 200 do 300 lir, ali komaj nekaj več, kot stane zavojček cigaret. Pri tem pa morajo plačevati še razne takse in pristojbine, ki jim ta zaslužek še v znatni meri zmanjšajo.

Nič čudnega torej, če so se na nekaterih posestvih začela protestna gibanja med kolonskimi družinami, ki jim je dovolj takšnega brezobzirnega izkoriščanja. To izkoriščanje je še tem večje, ker se posveča vse premalo pažnje mehanizaciji poljedelstva, ki bi povečala njegovo rentabilnost. To pa samo zato, ker gospodarji nočejo povečati svojih izdatkov v ta namen in so mnenja, da imajo že itak dovolj delovne sile pod zgoraj omenjenimi bednimi pogoji.

Tudi položaj 9.000 malih in srednjih kmečkih posestnikov, ki imajo skupno okrog 2/3 zemljiške posesti v naši pokrajini, ni mnogo boljši. Ti posestniki imajo vsega okrog 20.534 ha obdelovalne zemlje, medtem ko ima 41 veleposestniških podjetij ostalih 9.007 ha. Male in srednje posestnike obremenjujeta predvsem dva faktorja: 1. prodajna cena kmečkih proizvodov ne krije proizvodnih stroškov, zlasti ker se je podražilo umetno gnojilo in stroji, ki so potrebni za obdelavo; 2. prodajna cena živine ne krije izdatkov za krmo in tem manj celokupne stroške, ki jih imajo živinorejci z vzrejo živine.

Se težji pa je položaj kmečkih najemnikov. Težke najemne pogodbe jim odvzamejo še tisto malo, kar ostane malim poljedelcem pri njihovem delu. Lastniki zemlje zahtevajo čestokrat mnogo višjo najemnino, kot je določena v tehnični razpredelnici za našo pokrajino, ter v nasprotnem primeru takoj odpovedo najemninsko pogodbo. O tem imamo mnogo primerov v Steverjanu, Jazbinah, Ločniku in po drugih krajih goriških Brd. Doslej pa se ni nobena oblast, pobrigala, da bi napravila red in pravično rešila zadevo. Položaj slovenskih najemnikov pa je še slabši, ker jih hočejo direktno spoditi z zemlje, kot poskuša Ente z najemniki v Pevmi.

Čeprav se mnogo govori o namakanju krminsko-gradiščanskega polja, pa po petih letih besedičenja ni bilo na tem področju še ničesar ukrenjenega čeprav bi pri teh delih za dve leti zaposlili lahko najmanj 2.000 brezposelnih in bi dvignili letni dohodek zemljišč na okrog 50.000 lir za hektar ter bi že s tem višjim dohodkom v razmeroma kratkem času krili izdatke za namakanje. Nekaj podobnega bi lahko rekli tudi o izboljševanju polja okrog Tržiča in o gradnji nove obalne ceste med Tržičem in Gradežem. Tako pred volitvami leta 1948, kot pred onimi leta 1953 in ob vsakokratnih občinskih volitvah so demokrščanski politiki možje na široko obljubljali stotine in stotine milijonov za ta dela. Toda vse je padlo v pozabo, ko so bile volitve za nami, le kriza je, kakor na industrijskem, tako tudi na kmetijskem področju v naši pokrajini vedno večja in z njo je tudi vedno težji položaj naših brezposelnih. Zato ni nič čudno, če je spričo takega položaja goriška pokrajina na predzadnjem mestu v državi, kar se tiče poljedelske proizvodnje in da tukaj veljajo še vedno delovne metode, ki jih poznamo še iz konca prejšnjega stoletja.

Kako dolgo bosta še trajali ta anarhija in brezbrižnost?

(Iz «Soče»)

ŠPORTNI DNEVNIK

MEDNARODNO PRVENSTVO FRANCIJE V NAMIZNEM TENISU

Harangozov neuspeh

PARIZ — Vsi jugoslovanski igralci namiznega tenisa so premagali svoje nasprotnike v I. kolu mednarodnega prvenstva Francije v namiznem tenisu, ki se je v nedeljo začelo v Parizu. Jugoslovanski prvak Harangozo je premagal Belgijca Delbara z 21:17, 21:16, 21:14. Vogrinc je imel precej nevarnega nasprotnika Colliera, katerega je premagal z 21:16, 21:14, 22:20, vtem ko je Gabrič zlahka premagal Belgijca Billona z 21:18, 21:5, 21:15. Mladi Pavlovič je igral zelo zanesljivo in prepričljivo premagal Francoza Sala z 21:19, 21:15, 21:15.

Mladi Barlovič je bil po uspehu v tekmovanju članov poražen že v I. kolu mladinskega tekmovanja. Premagal ga je Angež Dorting s 3:2. Prva dva seta je dobil z rezultatom 21:14 in 21:12, ostale tri nize pa je izgubil z 21:19, 21:19, 21:17.

V I. kolu tekmovanja članov so bili doseženi tile rezultati: Erlich (Fr.) - Bertrand (Belgija) 3:0, Roothoft (Fr.) - Meret (Anglija) 3:0, Lanskoy (Fr.) - Rolland (Belgija) 3:1.

Romunija je premagala reprezentanco Francije s 4:2.

V drugem kolu pa je najbolj presenetil Angež Craigis. Premagal je lanskega prvaka na tem turnirju in enega izmed nosilcev skupin Harangoza (Jugoslavija) z 21:19, 21:11, 21:11.

V tem kolu sta nastopala tudi Vogrinc in Barlovič. Vogrinc je premagal Aubaina (Francija) z 21:10, 21:9, 21:6, Flisberg (Svedska) pa je premagal Barloviča s 17:21, 10:21, 9:21.

Harangozo in Gabrič sta v igri moških dvojic izgubila s francoskim parom Dubouille-Sala s 16:21, 21:13, 21:17, 15:21, 18:21. Vogrinc in Barlovič sta premagala angleško dvojico Dor—king-Laren z 21:15, 22:20 in se uvrstila v četrtfinale.

SKOKI ZA KONGSBERGOV POKAL V ASIAGU

Letos slabši uspeh Jugoslovanov

Prvo mesto so kot moštvo dosegli Avstrijci

Na 70-metrski skakalnici v Asiagu je bilo v nedeljo tekmovanje za cup Kongsberg, na katerem so sodelovali tudi jugoslovanski skakalci. Vsega je nastopilo 32 tekmovalcev iz 6 držav.

Tokrat se Jugoslovani njso kdove kaj odrezali. V primeri z lani, ko je Jugoslavija zasedla drugo mesto za Avstrijo, je letošnje četrto mesto Jugoslavije precejšen neuspeh. Jugoslovanski skakalci so bili nezanesljivi predvsem pri doskoku. Zadovoljil je le Rogelj.

Rezultati: 1. Pietikainen (Finska) 221.1 (62, 71.5); 2. Mömmö (Finska) 219 (62, 70); 3. Bradl (Avstrija) 215 (62.5, 67); 4. Eder (Nemčija) 213 (63.5, 68.5); 5. Klaisel (Nemčija) 209.5 (59, 68); 6. Plank (Avstrija); 7. Kallakorpii (Finska); 8 Descher (Švica); 9.—10. Steinegger (Avstrija), Lauren (Svedska); 11. Brutscher (Nemčija); 12. Rogelj (Jugoslavija) 200 (60.5, 62.5); 16. Langus (Jugoslavija) 178 (54.5, 62); 17. Zidar (Jugoslavija) 186 (55, 61); 22. Gorišek (Jugoslavija) 171.5 (59.5, 53.5).

Moštva: 1. Avstrija 626.5; 2. Nemčija 623; 3. Švica 581; 4. Jugoslavija 575; 5. Italija; 6. Francija.

V soboto zvečer je bilo na isti skakalnici propagandno tekmovanje, pri katerem so ocenjevali le dolžino skoka. Zmagal je Jugoslovan Gorišek s 56.5 in 55.5.

Skakalne tekme v Mariboru in Celju

V Mariboru je bila mednarodna zimsko-športna prireditev, in sicer skakalne tekme. Glavna borba za prvo mesto se je vodila med Svedom Nilsonom in Avstrijcem Lichtenegerjem. Zmagal je Sved, ki se je tako maščeval za poraz prejšnjega večera na tekmah v Celju.

Rezultati:

1. Nielsson (Svedska) 221.7 (53.5, 54); 2. Lichtenegger (Avstrija) 220.9 (54, 54.5); 3. Kostner (A.) 207.3 (50.5, 50); 4. Leodolter (A.) 202.9 (49.5, 51.5); 5. Krznarič (Mojstrana) 190.7 (47, 45.5); 6. Gašperšič (Kropa) 190.2 (49.5, 45.5); 7. Kohl (A.) 188.7 (47.5, 45); 8. Boelkart (Zah. Nemč.) 187.7 (45, 46); 9. Finžgar (Prešeren) 187.3 (48, 45); 10. Grill (A.) 184.3 (46, 44.5).

Približno isti tekmovalci so nastopili prejšnji večer na nočnih skakalnih tekmah v Celju, kjer se je tudi Krznarič bolje plasiral kot v nedeljo v Mariboru.

Rezultati: 1. Lichtenegger (A.) 204.5 (35.5, 36.5); 2. Nielsson (Svedska) 199 (34.5, 35); 3. Krznarič (Mojstrana) 194.3 (34.5, 34.5); 4. Schwenberger (A.) 191 (33.5, 32.5); 5. Kohl (A.) 188.3 (33.5, 33).

Salo se je osvetil Kučinu za poraz na 30 km

SVERDLOVSK, 12. — Danes je Finec Veikko Salo zmagal v teku na 15 km v času 49'27". Sovjetski specialist za smučarske teke Valerij Kučin, ki je zmagal v teku na 30 km, je prispel drugi 12" za Fincem, ki se je tako maščeval za nedeljski poraz. Tretji je bil spet Rus Kolhin v času 49'51", nato finski olimpijski prvak na 50 km Veikko Hakulinen v 50'05" ter nato Rus Terenčev v 50'32".

Rusi na svetovnem smučarskem prvenstvu

STOCKHOLM, 12. — Tudi ruski smučarji se bodo udeležili svetovnega smučarskega prvenstva na Svedskem. Ne bodo tekmovali v alpskih disciplinah, pač pa bodo nastopili z 8 smučarji v teku na 15, 30 in 50 km in z 8 smučarkami v teku na 10 km in v štafetah.

HOKEJ NA LEDU

Ljubljana-Gastein 10:4

V Ljubljani je gostovalo hokejsko moštvo EC Gastein iz Avstrije. Moštvo Ljubljane, okrepljeno z nekaterimi igralci zagrebške Mladosti, je doseglo visoko zmago 10:4 (3:1, 4:2, 3:1).

V prvenstveni tekmi pa je moštvo Jesenic premagalo Kladivarja iz Celja z 9:0 (2:0, 3:0, 4:0), mariborski Železničar pa je izgubil tekmo s Partizanom iz Brežic s 3:4.

Ob nedelje obratuje na Bledu nova vzpenjača, ki vozi na Stražo. Dolga je 400 m s 120 m višinske razlike.

Kombinirana ekipa nogometašev iz Kaira je doma premagala dunajsko Austrio 2:0, 1:0.

Argentinski Racing pride v Zagreb

Znano argentinsko nogometno moštvo «Racing» iz Buenos Airesa, ki je v nedeljo na svojem igrišču premagalo Partizana z 2:1, bo gostovalo v Zagrebu. Argentinski nogometaši bodo igrali 7. februarja proti Dinamu.

Racing je bil devetkrat nogometni prvak. Na letošnjem argentinskem nogometnem prvenstvu pa je na drugem mestu. V njegovem moštvu igra šest reprezentantov. Kmalu bo odpotoval na veliko turnejo po Evropi. Razen v Zagrebu bo nastopil tudi v Milanu, Rimu, Barceloni, Parizu, Bruslju in Londonu.

Dinamo je dobil ponudbo, naj bi poleti gostoval v Severni in Južni Ameriki. Če bo NZJ to turnejo odobrila, bo nastopil v New Yorku, Porte Alegru, Recifu, San Paolu in Buenos Airesu. Zadnjo tekmo te turneje bi igral Dinamo v Kolumbiji proti Milionariosu.

Crvena zvezda-Severni Sudan 5:3

KARTUM — Crvena zvezda je v nedeljo na svoji turneji po Sudanu nastopila v Kartumu proti reprezentanci severnega Sudana in zmagala z rezultatom 5:3.

Tekma je bila v veliki vročini. Gole za beograjsko moštvo so dosegli Veselinov, Tomašević, Mitič. Sijakovič je branilec domačega moštva (avtogol).

* * *

Zagrebški Dinamo je v Marengu (Alžir) katastrofalno porazil domači klub Olimpique z 21:2 (11:1).

Novosadska Vojvodina je na svoji turneji po Izraelu premagala Hapoel s 6:0.

BSK si je osvojil pokal mesta Ankare

Moštvo BSK je v soboto v Ankari premagalo klub Genslerbirligi s 4:1. Naslednjega dne pa je doseglo še eno zmago v tekmi z moštvom Hadžitepe z rezultatom 3:2 (3:0). S to tekmo si je BSK osvojil pokal mesta Ankare.

* * *

HAAG, 12. — Holandski nogometni sodnik, ki je sodil na tekmi Anglija - Madžarska v Wimbleyu (kot prvi kontinentalni sodnik v Angliji), bo sodil tudi tekmo Italija - Egipt, ki bo v okviru tekmovanja za svetovno nogometno prvenstvo 24. januarja v Milanu. Tudi oba stranska sodnika bosta Holanca.

Slovenec dr. Dečman sodil tekme na Norveškem

Funkcionar Smučarske zveze Slovenije dr. Dečman se nahaja na Norveškem, kjer se dogovarja za udeležbo norveških skakalcev na letošnjem «Planiškem tednu». Sporočil je, da mu bo verjetno uspelo zagotoviti udeležbo vseh povabljencev. Zanimivo je, da je med svojim bivanjem na Norveškem tudi sodil na skakalnih tekmah za izbiro norveške državne reprezentance in da so mu norveški strokovnjaki za sojenje prisodili oceno odlično.

ŠAH

Bronstein in Alexander zmagovalca v Hastingsu

Nezadovoljiv plasma Matanovića

S prijavo Rusov Bronstejna in Toluša za turnir v Hastingsu se je zdelo, da sta prvi mesti že oddani. Vendar so stvari potekle drugače. Angleški mojster Alexander je uspel premagati oba sovjetska mojstra, poldrugo točko v borbi z njima pa je dosegel tudi jugoslovanski mojster Matanović, ki je z Bronsteinom remiziral, Toluša pa premagal. Prej je Matanović še remiziral z Angležem Wadeom, izgubil pa je z Belgijcem O'Kellyjem.

Turnir se je končal tako, da da si prvo in drugo mesto delita Bronstein in Alexander. Partija med tema dvema je trajala tri dni; naredila sta 120 potez. Matanović deli 4. do 7. mesto z Nemcem Teschnerjem, Tolušem in Olafsonom, ki imajo vsak po 4,5 točke (50 odst.). Za Matanovića to ni ravno uspeh.

Končni vrstni red: Bronstein, Alexander 6,5; O'Kelly 5,5; Teschner, Matanović, Olafsson, Toluš 4,5; Tartakower 3,5; Wade 3; Horn 2.

* * *

Jugoslovanski mednarodni mojster Andrija Fuderer je po zmagi na tunirju v Saarbrueckenu (od 11 partij, je sedem partij dobil in 4 remiziral) odigral simultanko. Izmed 21 partij je Fuderer dobil 17 in 4 remiziral.

* * *

Angleška šahovska federacija je objavila olimpijsko moštvo, ki bo sodelovalo na šahovski olimpiadi v Buenos Airesu. V moštvu so Alexander, Barden, Golombek, Penrose, Wade.

Šampionat SZ

Na letošnjem šahovskem šampionatu Sovjetske zveze v Kijevu sodeluje razen nekaterih izjem, 20 najmočnejših šahovskih velemojstrov in mojstrov Sovjetske zveze. Na tem turnirju seveda ne igrata Botvinik in Smislov, ki se pripravljata na bližnji medsebojni match za naslov svetovnega prvaka, ki bo verjetno v Moskvi meseca februarja. Izmed velemojstrov, ki so sodelovali tudi na turnirju kandidatov v Švici, igrajo Tajmanov, Geller, Petrosjan in Averbah, od ostalih velemojstrov, stare garde pa Ragozin, Lilienthal in Flohr, medtem ko manjkajo Keres, Bronstein in Toluš, prvi iz neznanih vzrokov, druga dva pa sta bila na turnirju v Hastingsu. Od ostalih 13 mojstrov so najbolj znani Leningrajčani Suetin, Korčnoj in Bivšev, ki so igrali že na prejšnjem prvenstvu Sovjetske zveze.

Zaradi nogometa ogrožena angleška industrija

LONDON, 12. — Nogomet pripravlja veliko zaskrbljenost angleškim industrijcem. Zaradi izredno velikega števila neodločenih rezultatov pretekle sobote v tretjem kolu tekmovanja za angleški pokal bodo morali kar 15 tekem ponoviti med tednom. To pa pomeni, da se bo na tekmah zbralo okrog 400.000 navijačev, ki bodo v velikem številu pustili svoje delo. Kadarkolj so tekme med tednom, se je vedno opazilo, da mnogo ljudi manjka na njihovih službenih mestih in v nekaterih primerih so bili celo mnogi odpuščeni. To pot pa se zdi, da nameravajo delodajalci zatisniti eno oko. Opazilo se je namreč, da so bili delavci-navijači, ki so prisiljeni le morali proti na delo, celo več dni nekako potlačeni in da se je zmanjšala njihova produktivna sposobnost.

Za Davisov pokal 1954 se že prijavljajo

MELBOURNE, 12. — Avstralska teniška zveza je že prejela prijave 14 držav za udeležbo v tekmovanju za Davisov pokal 1954. Doslej prijavljene države so: Anglija, Francija, Italija, Svedska, Danska, Avstrija, Belgija, Luksemburg, Irska, Holandska, Monaco, Turčija, Nova Zelandija, Norveška. Rok za prijave traja do 15. januarja za evropsko cono in do 15. februarja za ameriško cono.

Graffenried zmagal v Sao Paolu

SAO PAOLO, 12. — Nedeljo je na mednarodni avtomobilski dirki zmagal «leteči baron» Švicar Graffenried. 320 km je prevozil v 3 urah 45'2, s povprečno brzino 106,660 km na uro. Graffenried je vozil stroj «Ferrari 2000». Sledila sta Brazilca Rodriguez in Casini, četrti je bil Nemec Von Stuck.

Kino na Občinah

predvaja DANES, 13. t. m. z začetkom ob 18. uri film

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502 — UPRAVA ULICA SV. FRANCIŠKA št. 20 — Telefonska številka 37-338 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 37-338 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn Gorica Ul. S. Pellico 1-II Tel 33-82 — Rokopisi se ne vračajo

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za FLRJ: Agencija demokratičnega inozem. tiska, Drž. založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tek. račun pri Narodni banki v Ljubljani 606 - T 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst